

Vlaams
Parlement

stuk **2220** (2013-2014) – Nr. 1
ingediend op 18 oktober 2013 (2013-2014)

Beleidsbrief

Energie

Beleidsprioriteiten 2013-2014

ingediend door mevrouw Freya Van den Bossche,
Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie

INHOUDSOPGAVE

I. MANAGEMENTSAMENVATTING	5
II. Omgevingsanalyse.....	6
1. Bevorderen van een efficiënt energieverbruik.....	6
1.1. Het bruto binnenlands en finaal energieverbruik.....	6
1.2. Energie-intensiteit.....	6
1.3. Tendensen op vlak van REG-bewustzijn en de REG-investeringen.....	7
2. Verhogen van de milieuvriendelijke energieopwekking	7
2.1. De toepassing van warmte-krachtkoppeling.....	7
2.2. Groene stroom	8
2.3. De productie van groene warmte	10
2.4. Aandeel hernieuwbare energie.....	10
3. Bestrijden van de energiearmoede	10
4. Bijdragen tot de kwantitatieve en kwalitatieve uitbouw van groene jobs.....	11
5. Verbeteren van de werking van de Vlaamse elektriciteits- en gasmarkt met als doel klanten een goede dienstverlening aan te bieden tegen een concurrentiële prijs.....	12
6. Verzekeren van een betrouwbare elektriciteits- en aardgasvoorziening en aansluiting op het distributienet tegen maatschappelijk aanvaardbare nettarieven.	13
7. Opvolging indicatoren beleidsnota Energie 2009-2014	16
III. Stand van zaken en verdere planning uitvoering operationele doelstellingen	20
1. Energiebegroting 2013-2014	20
2. Opmaak derde actieplan energie-efficiëntie 2014-2016.....	22
3. Uitvoeren van de richtlijn energieprestaties van gebouwen	22
3.1. Invoeren energieprestatiecertificaat voor niet-residentiële gebouwen.....	22
3.2. Stapsgewijs aanscherpen van de energieprestatienormen voor nieuwbouwwoningen, -kantoren en -scholen.....	23
3.3. Invoeren van een E-peileis voor andere specifieke gebouwbestemmingen.....	24
3.4. Vlaams actieplan bijna-energie neutrale gebouwen	24
3.5. Afstemming, vereenvoudiging en kwaliteitsverbetering van het instrumentarium	25
3.5.1. Stroomlijnen van de berekeningswijzen van de energieprestaties van gebouwen	25
3.5.2. Verbeteren van de integratie van maatwerkadvies in de energieprestatiecertificatie van residentiële gebouwen.....	26
3.5.3. Stroomlijnen van de erkenningsregelingen voor energiedeskundigen en meer kwaliteitsgaranties voorzien	26
3.5.4. Uitbouwen van de energieprestatiedatabank tot authentieke gegevensbron	27
3.6. De handhaving van de energieprestatie- en de energieprestatiecertificatenregelgeving in overeenstemming brengen met de eisen van de Europese richtlijn	27
3.6.1. Handhaving van de energieprestatie regelgeving	27
3.6.2. Handhaving van de energieprestatiecertificatieregeling	28

4.	Evaluëren en stroomlijnen van de premies voor energiebesparende investeringen in de woning.....	28
5.	Energierenovatieprogramma 2020.....	29
6.	Stimuleren van sociale energierenovaties.....	29
6.1.	Fonds voor de Reductie van de Globale Energiekost (FRGE): waarborgen en rentesubsidies.....	29
6.2.	Energiebesparing voor moeilijk bereikbare doelgroepen: van ondersteunen naar uitvoeren	29
6.2.1.	Subsidies voor energiebesparende investeringen in woningen verhuurd door sociale verhuurkantoren	29
6.2.2.	Sociale dakisolatieprojecten	30
7.	Bevorderen van kwaliteitszorg en kennisopbouw in de bouwsector	30
8.	Laagdrempelige informatieverstrekking en adviesverlening op vlak van energiezuinig (ver)bouwen en energiebesparing in de woningen.....	31
8.1.	Invoeren van lokale energieloketten.....	31
8.2.	Het evalueren van de energiescans met het oog op een eventuele uitbreiding en meer doelmatige inzet.....	31
8.3.	Energieconsulentenprojecten	32
9.	Uitwerken en concretiseren van een vernieuwde beleidsaanpak voor energie-efficiëntieverbeteringen in ondernemingen	33
9.1.	Energiebeleidsovereenkomsten met grote, industriële ondernemingen.....	33
9.2.	Kleine ondernemingen motiveren om energie te besparen.....	34
10.	Opdrijven hernieuwbare energieproductie tegen 2020.....	35
10.1.	Juridische omzetting van de richtlijn hernieuwbare energie – actieplan hernieuwbare energie.....	35
10.2.	Beleid uitbouwen voor de bevordering van groene warmte	35
10.3.	Minimumaandeel hernieuwbare energie in gebouwen opleggen.....	35
10.4.	Stabiël en vooruitstrevend groenestroombeleid verder zetten	35
10.5.	Toepassing van hernieuwbare energie in transport begeleiden	36
10.6.	Voldoende beschikbaarheid van duurzame biomassa verzekeren	37
11.	Ondersteunen van de aansluiting van groenestroom- en warmte-krachtinstallaties op het net.....	37
12.	Bevorderen van de markt in groenestroom- en warmte-krachtcertificaten.....	37
13.	Opleiding en informatie voor hernieuwbare energieproductie	38
14.	Garanderen van een stabiel investeringsklimaat voor WKK.....	38
15.	Marktintroductie van micro-WKK voorbereiden en ondersteunen	38
16.	Monitoring groene jobs.....	38
17.	Het bestaande distributienet uitbouwen tot een ‘slim net’	38
18.	Uitwerken van een regeling voor gesloten distributiesystemen en directe lijnen en leidingen	39
19.	Invoeren van een nieuw marktmodel voor de elektriciteits- en aardgasmarkt.....	39
20.	Versterken en verbeteren van de marktwerking door een efficiënte en effectieve informatieverlening en communicatie naar de afnemers	40

21.	Opvolgen van de openbardienstverplichtingen.....	41
21.1.	Verplichte uitbreiding van het aardgasnet	41
21.2.	Gratis kilowattuur	41
21.3.	Sociale openbardienstverplichtingen	41
21.4.	Doelstellingen netbeheerders op vlak van rationeel energiegebruik (REG).....	42
22.	Hervorming VREG	42
23.	Voorbereiden overdracht bevoegdheid distributienettarieven	42
IV.	Linken met andere beleidsvelden en -niveaus	43
1.	Wisselwerkingen met andere beleidsvelden binnen de Vlaamse overheid.....	43
1.1.	Wonen.....	43
1.2.	Sociale economie	43
1.3.	Overheidsinvesteringen	43
1.4.	Bestuurszaken	44
1.5.	Leefmilieu.....	44
1.6.	Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed.....	44
1.7.	Economie	45
1.8.	Innovatie	45
1.9.	Onderwijs.....	46
1.10.	Fiscaliteit.....	46
1.11.	Armoede	47
2.	Bijdragen tot de realisatie van de doorbraak Groen en dynamisch stedengewest van Vlaanderen in Actie	48
3.	Wisselwerking met het lokale niveau	48
V.	Bijlagen	49
	Bijlage 1: Overzicht van de wijze waarop gevolg wordt gegeven aan de resoluties en moties van het Vlaams Parlement.....	49
	Bijlage 2: Rapportering over de opvolging van de Rekenhofaanbevelingen voor de beleidsbrief Energie	52
	Bijlage 3: Regelgevingsagenda 2014.....	54

I. MANAGEMENTSAMENVATTING

Iedereen heeft recht op voldoende betaalbare energie. Zonder elektriciteit en verwarming is het onmogelijk om er een aanvaardbare levensstandaard op na te houden. Toch hebben te veel mensen het moeilijk om hun factuur te betalen. De strijd tegen elke vorm van energiearmoede en de beheersing van de energiefactuur zijn daarom de belangrijkste prioriteit van mijn beleid. De invoering van een minimumlevering aardgas, als aanvulling op het bestaande sociale energiebeleid, is een belangrijke nieuwe stap geweest. Ook een transparante marktwerking en een klantvriendelijke dienstverlening van de leveranciers spelen een grote rol.

De aanpak van de energie-armoede is ook een belangrijk aandachtspunt in de andere hoofdbekommernis van het Vlaamse energiebeleid: de strijd tegen de klimaatverandering. Vlaanderen heeft de ambitie om, overeenkomstig het Pact 2020, ook op ecologisch en energetisch vlak tot de allerbeste Europese regio's behoren. Om dat te bereiken, zet ik in op energiebesparing enerzijds en hernieuwbare energie anderzijds. Daarvoor zijn investeringen nodig, maar zonder die investeringen zal onze energievoorziening op middellange termijn onbetaalbaar worden. Het komt eropaan de kost binnen redelijke perken te houden en hem op een rechtvaardige manier te spreiden over de samenleving, met aandacht voor zowel de concurrentiekracht van onze bedrijven als voor de koopkracht van onze gezinnen.

Wat energiebesparing betreft, ga ik verder op de weg die we de afgelopen jaren zijn ingeslagen. Isoleren en zuinig omspringen met energie zijn, samen met het bevorderen van de marktwerking en een kostenefficiënte ondersteuning van groene stroom, de beste manieren om de factuur van de gezinnen onder controle te houden. Om ervoor te zorgen dat elke Vlaming tegen 2020 een energiezuinige woning heeft, met minstens verbeterd dubbel glas, een geïsoleerd dak en een energiezuinige verwarming, werd al een belangrijke stap gezet door energienormen in de Vlaamse Wooncode op te nemen. De geleidelijke verplichting om tegen 2020 elk huis van dakisolatie te voorzien, is daarvan een eerste concrete uitwerking. Daarnaast worden de energienormen voor nieuwbouw verder aangescherpt, met tussenstappen die moeten resulteren in bijna-energie neutrale gebouwen in 2021. Ondertussen heb ik de succesvolle isolatiepremies beter op elkaar afgestemd en ervoor gezorgd dat men in heel Vlaanderen dezelfde premies kan aanvragen bij de netbeheerder. Die maatregelen zorgen ervoor dat we op schema blijven om onze isolatiedoelstellingen in 2020 te halen. Om eigenaars, huurders en kopers nog beter bewust te maken van het belang van energiezuinig wonen, zal ik erover waken dat de kwaliteit van het EPC gewaarborgd wordt.

De derde pijler van mijn beleid is investeren in hernieuwbare energie. Daarom voorzie ik ook een ondersteuningsmechanisme voor grote groenewarmteprojecten of restwarmterecuperatieprojecten, naast het vernieuwde ondersteuningsbeleid voor groene stroom en warmtekrachtkoppeling dat ik heb ingevoerd en waarin enerzijds de groei van groene stroom en WKK-productie en anderzijds de beheersing van de maatschappelijke kost en een eerlijke verdeling ervan wordt gegarandeerd.

Freya Van den Bossche, oktober 2013.

II. Omgevingsanalyse

1. Bevorderen van een efficiënt energieverbruik

1.1. Het bruto binnenlands en finaal energieverbruik

Volgens de voorlopige energiebalans, lag het Vlaamse bruto binnenlands energieverbruik¹ in 2012 op 1566 PJ. Dit is een lichte daling met 1,5% (-24,3 PJ) ten opzichte van 2011.

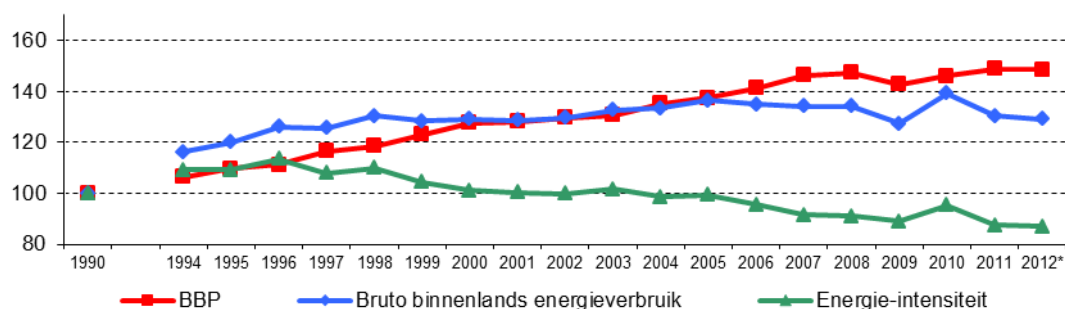
Het totale finaal energieverbruik nam af met 1,2% (-4,3 PJ). Tussen de verschillende sectoren zien we echter wel verschillen. In de eindsectoren waar het buitenklimaat een rol speelt, met name de residentiële, diensten- en landbouwsectoren, steeg het energieverbruik met 8,0% (+28,1 PJ). Na een heel warm 2011, werd in 2012 een aantal graaddagen opgemeten dat overeenstemt met het historische gemiddelde voor België. Maar ook de uitgevoerde energiebesparende maatregelen hebben een impact op het energieverbruik. Dit blijkt bijvoorbeeld uit de vaststelling dat het energieverbruik in de huishoudens in 2012 12,1% lager lag dan in 2003 terwijl beide jaren vergelijkbaar waren wat betreft temperatuur.

Onder meer dankzij de inzet op energie-efficiëntie vanuit de convenanten en omwille van de economische crisis, nam het niet-energetisch verbruik² in de industrie af met 8,3% (-22,7 PJ) en het energetisch verbruik met 2,4% (-9,5 PJ).

In de transportsector lag het energieverbruik in 2012 5,4% (-10,2 PJ) lager dan in 2011, maar dit betreft nog een ruwe inschatting. Het energieverbruik in de transformatiesector daalde met 2,7% (-10,0 PJ). De elektriciteitscentrales in Vlaanderen produceerden in 2012 netto 11,7% minder elektriciteit dan in 2011, in hoofdzaak te wijten aan het stilleggen van Doel 3 vanaf de zomer van 2012 wegens scheurtjes in het reactorvat.

1.2. Energie-intensiteit

Sinds 2003 is er een ontkoppeling tussen de economische groei en het energieverbruik. In 2012 ligt de energie-intensiteit (bruto binnenlands energieverbruik ten opzichte van bruto binnenlands product) 13% lager dan in 1990. Dit is zowel het gevolg van structurele effecten (verschuivingen van het belang van sectoren in de Vlaamse economie) als van een toegenomen energie-efficiëntie (verminderd energieverbruik per eenheid product of dienst).

Figuur 1: Evolutie van het bruto binnenlands energieverbruik, het bruto binnenlands product en de energie-intensiteit van de economie, index 1990 = 100

¹ Bruto binnenlands energieverbruik (BBE): dit is de totale hoeveelheid energie die een geografische entiteit nodig heeft om aan de binnenlandse energiebehoefte te voldoen. Het is gelijk aan de som van de energie die de entiteit zelf produceert en de netto-invoer van energie, maar exclusief de geleverde energie aan de internationale scheep- en luchtvaart.

² Het gebruik van energie als grondstof, smeermiddel of solvent.

1.3. Tendensen op vlak van REG-bewustzijn en de REG-investeringen

Residentiële sector

In 2012 hebben 210.920 Vlaamse huishoudens een premie aangevraagd voor een energiebesparende maatregel. 88% van de premies werd uitgekeerd voor dakisolatiewerken (71.644 premies), plaatsen van superisolerende beglazing (61.719 premies), plaatsen van een condensatieketel ter vervanging van een oudere ketel (38.339) of muurisolatie (14.492 premies).

Uit de statistiek van de ingediende EPB-aangiften blijkt dat gemiddeld een nieuwbouw eengezinswoning met vergunningsaanvraag in 2010, een energieprestatie behaalt die bijna 25% beter is dan het gemiddelde voor nieuwbouwwoningen met vergunningaanvraag in 2006 (E64 in 2010 ten opzichte van E86 in 2006). De gemiddelde aangegeven nieuwbouwwoning doet het daarmee beter dan de norm. Naast die positieve trend groeit ook de 'voorlopersgroep', de groep die véél energiezuiniger bouwt dan de gestelde eis, sterk. Voor vergunningen van eengezinswoningen, aangevraagd in 2006, had minder dan 1% een E-peil kleiner dan of gelijk aan E40. Voor het aanvraagjaar 2010 is het aandeel van deze voorlopers gestegen naar 10%.

Niet-residentiële sector

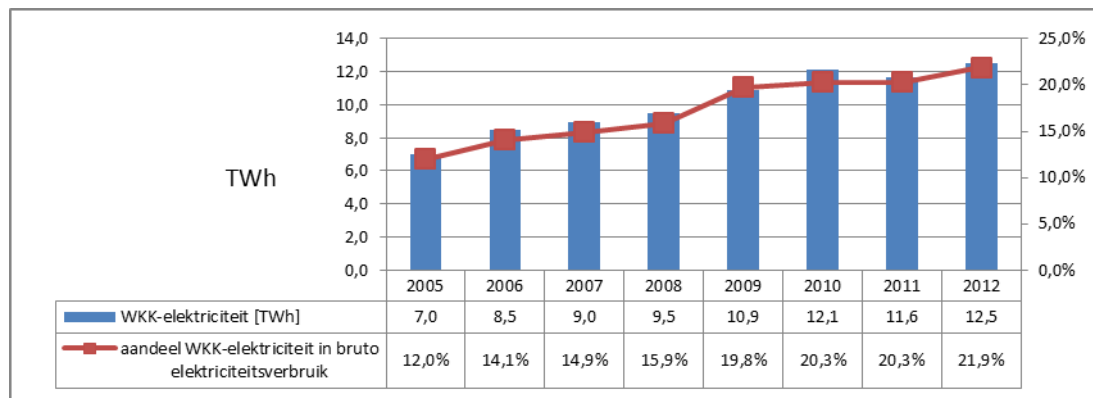
Ook in de niet-residentiële sector worden de gebouwen jaar na jaar energiezuiniger. Voor kantoorgebouwen lag het gemiddelde E-peil voor 2006 op E100. Het gemiddelde voor aanvraagjaar 2010 is E72. De economische crisis heeft in 2012 wel een duidelijke negatieve invloed gehad op de investeringen in energiebesparing door de niet-residentiële sector (incl. aanpassingen aan bedrijfsprocessen enz.). Waar vorige jaren telkens meer dan 7300 netbeheerderspremies per jaar werden toegekend, is dit in 2012 gedaald tot 5340 premies voor de niet-residentiële afnemers.

2. Verhogen van de milieuvriendelijke energieopwekking

2.1. De toepassing van warmte-krachtkoppeling

Warmte-krachtproductie in Vlaanderen

Het elektrisch/mechanisch vermogen aan warmte-krachtkoppelingsinstallaties (WKK) in 2012 bedroeg 2166,8 MW: dit is 41 MW of 1,9% meer dan in 2011. De groei situeerde zich voornamelijk in de landbouwsector (+37 MW) en in de tertiaire sector (+15 MW). In de industrie stond eind 2012 11 MW minder opgesteld. De hoeveelheid geproduceerde nuttige energie (elektriciteit/kracht en warmte) in 2012 (132,5 PJ) lag 6,6% hoger dan in 2011. De relatieve primaire energiebesparing steeg van 16,6% naar 17,1%.

Figuur 2: Evolutie van het aandeel elektriciteit uit warmte-krachtkoppeling in het bruto elektriciteitsverbruik in Vlaanderen

Aantal installaties en uitgereikte warmte-krachtcertificaten

Op 31 mei 2013 ontvingen 407 WKK-installaties warmte-krachtcertificaten van de VREG. Voor de warmtekrachtbesparing in deze installaties werden in 2012 5.575.529 warmte-krachtcertificaten uitgereikt door de VREG. In 2011 waren dit er 5.210.254.

WKC-quotumverplichting

Het aantal in te leveren warmte-krachtcertificaten tijdens de inleveringsronde die eindigde op 31 maart 2013 bedroeg 3.218.178 warmte-krachtcertificaten. Het aantal beschikbare warmte-krachtcertificaten bedroeg 380% van het aantal in te leveren certificaten. Alle certificaatplichtigen voldeden aan hun certificatenverplichting inzake WKC.

Handel in warmte-krachtcertificaten

In de periode 1 april 2012 tot 31 maart 2013 (inleveringsronde WKC-quotum 2013) werden in totaal 6.808.046 warmte-krachtcertificaten verhandeld, tegen een gemiddelde marktprijs van 30,85 euro. In de inleveringsronde WKC-quotum 2012 waren dat 4.642.951 warmte-krachtcertificaten tegen een gemiddelde marktprijs van 34,15 euro.

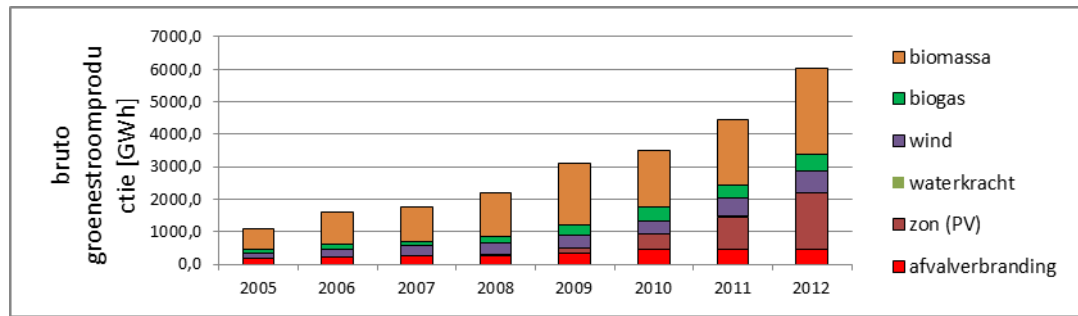
2.2. Groene stroom

Productie van groene stroom in Vlaanderen

De groenestroomproductie zette in 2012 haar stijgende trend verder. De bruto groenestroomproductie (6026 GWh) nam met 35,6% toe ten opzichte van 2011 (+1582 GWh). De groei is hoofdzakelijk toe te schrijven aan de productie met zonnepanelen (+721 GWh of +72,0%) en op basis van biomassa (+637 GWh of +31,9%). Ook de productie door windturbines (+121 GWh of +21,0%) en op basis van biogas (+104 GWh of +25,8%) nam toe.

Biomassa had in 2012 een aandeel van 43,7% in de totale groenestroomproductie. De tweede plaats werd ingenomen door zonne-energie met 28,6%.

Het aandeel van de bruto groenestroomproductie in het totaal eindverbruik van elektriciteit nam toe van 7,5% in 2011 tot 10,1% in 2012.

Figuur 3: Evolutie bruto groenestroomproductie in Vlaanderen

Aantal installaties en uitgereikte groenestroomcertificaten

Onderstaande tabel geeft een overzicht van het aantal productie-installaties en geïnstalleerd vermogen op 31 mei 2013 waarvoor groenestroomcertificaten worden toegekend, per technologie. Het geïnstalleerd vermogen inzake zonne-energie bedraagt meer dan 60% van het totaal geïnstalleerd vermogen inzake hernieuwbare energiebronnen in Vlaanderen.

De VREG reikte in 2012 groenestroomcertificaten uit aan 226.376 installaties, goed voor een totaal van 5.365.674 in aanmerking komende certificaten.

Energiebron	Aantal installaties in Vlaanderen waarvoor GSC worden toegekend	Geïnstalleerd vermogen in Vlaanderen waarvoor GSC worden toegekend [kWe]
biogas - GFT met compostering	2	3.761
biogas - hoofdzakelijk agrarische stromen	65	70.053
biogas - overig	23	32.536
biogas - RWZI	16	4.772
biogas - stortgas	12	14.730
biomassa gesorteerd of selectief ingezameld afval	12	316.402
biomassa uit huishoudelijk afval	9	40.383
biomassa uit land- of bosbouw	36	308.342
waterkracht	16	1.006
windenergie op land	109	410.190
zonne-energie	226.076	2.041.208
TOTAAL	226.376	3.243.383

Tabel 1: Aantal productie-installaties en geïnstalleerd vermogen op 31 mei 2013 waarvoor groenestroomcertificaten worden toegekend, per technologie

Ingeleverde groenestroomcertificaten voor de quotumverplichting

Het aantal in te leveren groenestroomcertificaten tijdens de inleveringsronde die eindigde op 31 maart 2013 bedroeg 3.799.806 groenestroomcertificaten. Het aantal beschikbare groenestroomcertificaten bedroeg meer dan het dubbele van het aantal in te leveren certificaten. Tegen één leverancier werd een procedure opgestart tot het opleggen van een administratieve boete wegens het niet voldoen aan de quotumplicht.

Handel in groenestroomcertificaten

In de periode 1 april 2012 tot 31 maart 2013 (inleveringsronde GSC-quotum 2013) werden in totaal 6.910.583 groenestroomcertificaten verhandeld, tegen een gemiddelde marktprijs van 100,15 euro. In de inleveringsronde 2012 waren dat 4.491.690 groenestroomcertificaten tegen een gemiddelde marktprijs van 101,80 euro.

2.3. De productie van groene warmte

Na een daling van de groene warmteproductie in 2011 (warm jaar met minder groene warmteproductie door middel van hout in de woningen), werd in 2012 terug heel wat meer groene warmte opgewekt (+18,8% of +3250 TJ).

Er werd in 2012 20.519 TJ groene warmte geproduceerd, verdeeld over biomassawarmte zonder WKK (15.087 TJ), biomassawarmte met WKK (4508 TJ), warmtepompen en -pompboilers (626 TJ) en zonthermisch (298 TJ). Meer dan de helft van de groenewarmteproductie is houtstook door de huishoudens (11.706 TJ).

Er was een toename van de groenewarmteproductie in alle sectoren, behalve in de industrie (constant).

Het aandeel groene warmte in het bruto finaal energieverbruik voor verwarming in nam toe van 3,9% in 2011 naar 4,5% in 2012.

2.4 Aandeel hernieuwbare energie

Met het Europese Energie- en Klimaatpakket wil de Europese Unie tegen 2020 een aandeel van 20% hernieuwbare energie in het communautaire bruto finaal verbruik van energie bereiken.

Voor België stelt Europa deze doelstelling vast op 13% van het totaal bruto finaal energieverbruik. Voor transport geldt een specifieke doelstelling van minstens 10% energie uit hernieuwbare energiebronnen in het totale energieverbruik voor vervoer.

Volgens het eerste Belgisch voortgangsrapport hernieuwbare energie van april 2012, bedroeg het aandeel hernieuwbare energie op Belgisch niveau 5,2% in 2010. Het doel voor Vlaanderen wordt nog vastgelegd conform de interne Belgische lastenverdeling (zie III.10.1).

Het aandeel hernieuwbare energie in Vlaanderen bedroeg in 2010 4,4%, in 2011 4,5% en in 2012 5,5% (zie indicator Pact 2020 onder II.7).

3. Bestrijden van de energiearmoede

Investeringsintenties van gezinnen in dreigende energiearmoede

Het energiebeleid voorziet gerichte instrumenten die kwetsbare gezinnen de kans geven om zelf structureel energie te besparen. In 2012 werden 3552 premies uitgekeerd aan beschermde afnemers. De meeste van deze premies werden uitgekeerd voor dakisolatie (1316 premies), hoogrendementsbeglazing (927) en condensatieketels (814 premies).

In 2012 werden door de Lokale Entiteiten van het FRGE in het Vlaams Gewest 2772 leningen verstrekt voor energiebesparende investeringen in privéwoningen, waarvan 558 aan de doelgroep van de meest behoeftigen. Het totaal toegekend bedrag bedroeg 16.311.700 euro, waarvan 3.734.125 euro aan de doelgroep van de meest behoeftigen. Op datum van 31

december 2012 waren 9914 leningdossiers lopende, voor een totaal nog terug te betalen bedrag van 52.447.850 euro. Begin mei 2013 waren 10.772 Vlaamse dossiers lopende voor een totaal nog terug te betalen bedrag van 53.228.340 euro.

Aantal klanten van de netbeheerder

Nadat de commerciële leverancier het leveringscontract met een klant heeft opgezegd wegens wanbetaling, is het de netbeheerder die deze klanten zoals wettelijk bepaald verder belevet in zijn rol als sociale leverancier. In 2012 daalde het aantal huishoudelijke klanten van de netbeheerders voor elektriciteit met ruim 2% tot 80.571 en voor aardgas met bijna 2% tot 58.028. Dit komt overeen met respectievelijk 3,0% en 3,5% van de huishoudelijke elektriciteits- en gasafnemers. Mogelijke verklaringen zijn een verhoogd bewustzijn door de succesvolle campagnes rond het veranderen van leverancier en het succes van de groepsaankopen, de ontradende tarieven bij de netbeheerder voor niet-beschermde afnemers die in de kijker werden gezet en het verbod voor leveranciers om gezinnen te weigeren als ze schuldenvrij zijn. Eind 2012 werden ongeveer 86.000 gezinnen beleverd door de netbeheerder voor elektriciteit en/of gas, tegenover bijna 88.000 een jaar eerder.

Budgetmeters

Het aantal budgetmeters voor elektriciteit blijft zo goed als status quo in 2012. Iets meer dan de helft van de door de sociale leverancier van elektriciteit beleverde huishoudens (55%) wordt beleverd via een budgetmeter. Tot 2006 vereiste de regelgeving dat bij elektriciteitsklanten van de sociale leverancier dadelijk een budgetmeter werd geïnstalleerd. Sinds 2007 geldt dit enkel bij afnemers die hun facturen ook bij de sociale leverancier niet correct betalen. Eind 2012 verbruikt 1,6% van alle huishoudelijke elektriciteitsafnemers stroom via een budgetmeter, hetzelfde percentage als in 2011. Er zijn wel eind 2012 ongeveer 3000 actieve aardgasbudgetmeters meer dan eind 2011 en dit ondanks het feit dat de inhaalbeweging voor de uitrol van de aardgasbudgetmeters, die pas eind 2009 van start ging, al achter de rug is. Eind 2012 nemen 27.232 gezinnen aardgas af via een budgetmeter (of 1,6% van de huishoudelijke gasafnemers). Verhoudingsgewijs zijn er intussen dus evenveel gezinnen met een budgetmeter voor elektriciteit als voor aardgas.

Afsluitingen

Vooraleer de sociale leverancier een gezin mag afsluiten wegens wanbetaling, moet hij het dossier voorleggen aan de lokale adviescommissie (LAC) van de gemeente, behalve ingeval van fraude, bij onveiligheid, bij leegstand of wanneer de klant weigert om een contract te tekenen na verhuis. Het aantal afgesloten toegangspunten na advies van de LAC daalde de voorbije jaren voor elektriciteit en aardgas. Het aantal afgesloten toegangspunten na advies van de LAC voor aardgas ligt veel hoger dan voor elektriciteit omdat de schulden bij aardgasafnemers sneller oplopen omdat het aandeel van de aardgaskost in het gezinsbudget meestal hoger is dan de elektriciteitskost en omdat afnemers ook eerder hun elektriciteitsrekening betalen omdat voor verwarming op aardgas alternatieven mogelijk zijn.

4. Bijdragen tot de kwantitatieve en kwalitatieve uitbouw van groene jobs

In 2012 waren de investeringen in energiebesparing en in milieuvriendelijke energieproductie die worden ondersteund door de Vlaamse overheid, goed voor een tewerkstelling van 10.924 voltijdsequivalenten (VTE).

5. *Verbeteren van de werking van de Vlaamse elektriciteits- en gasmarkt met als doel klanten een goede dienstverlening aan te bieden tegen een concurrentiële prijs*

Aantal leveranciers

Het aantal leveranciers op de Vlaamse energiemarkt neemt nog steeds toe. Dit bewijst dat de leveranciersmarkt werkt en dat kandidaat-leveranciers hierdoor worden aangetrokken.

Op 1 september 2013 zijn er 35 commerciële leveranciers die elektriciteit mogen leveren aan eindafnemers op het distributienet in Vlaanderen: 29 van hen beschikken over leveringsvergunning toegekend door de VREG. Zes leveranciers hebben zich aangemeld bij de VREG en mogen leveren omdat ze voldoen aan de eisen die gesteld worden door een andere lidstaat van de Europese Economische Ruimte, de federale overheid of een andere gewestelijke bevoegde overheid in verband met de levering van elektriciteit of aardgas. Voor aardgas gaat het om 27 bedrijven waarvan er 21 een vergunning van de VREG kregen.

Nog niet alle leveranciers zijn actief. Van de 35 elektriciteitsleveranciers leveren er 31 actief en van de 26 aardgasleveranciers zijn er 22 actief (situatie op 1 juli 2013).

Leverancierswissels en switchgraad

In 2012 werd de elektriciteits- en aardgasmarkt flink door elkaar geschud. De grote media-aandacht voor energie, onder andere onder invloed van de federale maatregelen zoals de prijsplafonnering voor variabele contracten en de afschaffing van de verbrekingsvergoedingen, droeg bij tot een sterk verhoogd bewustzijn bij de elektriciteits- en aardgasafnemers. Dit leidde tot een ongezien hoog niveau van leverancierswissels.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Switchgraad elektriciteit	4,58	5,02	5,59	5,60	5,64	6,68	8,16	16,47
Switchgraad aardgas	4,67	5,44	6,90	6,43	6,25	7,06	9,22	18,89

Tabel 2: Aandeel (%) van het totaal aantal toegangspunten dat jaarlijks een overstap maakte naar een andere elektriciteitsleverancier (switchgraad)

Marktaandelen leveranciers

De hoge activiteitsgraad weerspiegelt zich duidelijk in de sterke groei van de marktaandelen van de meeste nieuwkomer-energieleveranciers en in de daarmee gepaard gaande daling van de traditionele spelers.

56% van alle elektriciteitsleveringen staat nog op naam de GDF-Suez groep (Electrabel). In 2004, het eerste jaar van de vrijmaking van de markt, bedroeg dit nog 76%. De drie grootste elektriciteitsleveranciers (GDF-Suez, EDF Luminus en Eni) leveren samen 85% van alle elektriciteit aan eindafnemers op het distributienet in Vlaanderen.

Ook voor aardgas neemt GDF-Suez nog steeds het grootste deel van de leveringen op het distributienet voor haar rekening. Voor aardgas zijn de drie grootste leveranciers GDF-Suez, EDF-Luminus en Eni. Samen leveren ze 82% van het totale volume aardgas aan de eindafnemers. In 2004 bedroeg dit nog bijna 99%. Ook hier is er dus een positieve evolutie merkbaar.

Concentratiegraad

De Herfindahl-Hirschman index (HHI) is een vaak gebruikte maatstaf voor de concentratiegraad in een sector. De berekening is gebaseerd op de verdeling van de markt

onder verschillende aanbieders. De uitkomst van de berekening ligt steeds tussen 0 (volledige mededinging) en 10.000 (monopolie).

Onder invloed van de ingrijpende wijzigingen van de marktaandelen in 2012 is de evolutie van de HHI-index bijzonder opvallend. De aardgasmarkt was in 2011 voor het eerst minder sterk geconcentreerd dan de elektriciteitsmarkt. Dit blijft het geval in 2012.

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Elektriciteitsmarkt	5.072	5.190	4.938	4.812	4.595	4.227	3.094
Aardgasmarkt	5.513	5.610	5.205	5.007	4.680	4.157	2.815

Tabel 3: De evolutie van de Herfindahl-Hirschman index (HHI) voor de Vlaamse elektriciteits- en gasmarkt op basis van marktaandelen in aantal toegangspunten

Deze positieve evolutie neemt niet weg dat de maximale waarden van 1.800 tot 2.500 die in de economische theorie voor de HHI als aanvaardbaar worden gezien, in Vlaanderen zowel voor aardgas als voor elektriciteit nog altijd overschreden worden. Dit is enerzijds te wijten aan het belangrijke marktaandeel van de historische leveranciers, maar ook aan het effect van fusies en participaties tussen de verschillende spelers.

6. *Verzekeren van een betrouwbare elektriciteits- en aardgasvoorziening en aansluiting op het distributienet tegen maatschappelijk aanvaardbare nettarieven.*

Frequentie en duur onderbreking

Uit internationale vergelijkingen blijkt dat de betrouwbaarheid van de elektriciteits- en gasvoorziening in het Vlaamse Gewest zeer hoog is. Het aantal en de duur van de stroom- en gasonderbrekingen zijn beperkt. Uit cijfers van de Council of European Energy Regulators (CEER) blijkt dat de Vlaamse onderbrekingscijfers vergelijkbaar zijn met die van Nederland en Duitsland die in Europa tot de laagste behoren.

		2008	2009	2010	2011	2012
Elektriciteit Laagspanning	Frequentie onderbrekingen	0,06	0,05	0,06	0,06	0,05
	Duur onbeschikbaarheid	0:06:23	0:05:35	0:07:04	0:07:36	0:06:24
Elektriciteit Middenspanning	Frequentie onderbrekingen	0,55	0,51	0,51	0,48	0,52
	Duur onbeschikbaarheid	0:22:07	0:21:30	0:20:06	0:17:55	0:19:39
Aardgas	Duur onbeschikbaarheid	0:05:00	0:05:00	0:05:30	0:07:12	0:06:24

Tabel 4: Evolutie van de frequentie en de duur van de stroom- en gasonderbrekingen op het distributienet

In 2012 werd de stroomvoorziening van een Vlaamse afnemer gemiddeld 0,52 keer accidenteel onderbroken door incidenten op het middenspanningsnet en 0,05 keer door een onderbreking op het laagspanningsnet. Een gebruiker op het middenspanningsnet had daardoor in 2012 gemiddeld 19 minuten en 39 seconden geen elektriciteit als gevolg van incidenten, een lichte stijging ten opzichte van 2011. De onderbrekingen op het laagspanningsnet zijn gemiddeld 6 minuten en 24 seconden lang. Incidenten op laagspannings- en middenspanningsnet samen veroorzaken bij de laagspanningsnet-gebruiker een gemiddelde spanningsonderbreking van 26 minuten en 3 seconden. De onbeschikbaarheid is voornamelijk het gevolg van defecten op middenspannings- en hoogspanningskabels. Deze kunnen al dan niet veroorzaakt zijn door derden.

De gemiddelde onbeschikbaarheid van de toegang tot het aardgasnet werd per afnemer geschat op 6 minuten en 24 seconden in 2012. Deze onbeschikbaarheid is nagenoeg volledig toe te schrijven aan geplande werken. Dit heeft meestal geen al te grote impact op het

gebruikerscomfort aangezien geplande werken op voorhand moeten aangekondigd worden of in overleg gebeuren met de getroffen eindafnemers.

Aansluitingsgraad en aansluitbaarheidsgraad aardgasdistributienet

Aan de aardgasdistributienetbeheerders is de verplichting opgelegd om bepaalde streefcijfers te halen met betrekking tot de uitbouw van hun netten: met name moeten zij in de woongebieden exclusief woongebieden met landelijk karakter in hun gebied een aansluitbaarheidsgraad behalen van 95% in 2015 en 99% in 2020 en een aansluitbaarheidsgraad in alle woongebieden van hun gebied (dus inclusief woongebieden met landelijk karakter) van 95% in 2020. Hierbij moet evenwel rekening worden gehouden met de ontwikkeling van de werkelijke aansluitingsgraad op het net.

Uit controles van de VREG blijkt dat de netbeheerders goed op weg zijn om de doelstellingen voor 2015 en 2020 te halen. Globaal gezien bedraagt de aansluitbaarheidsgraad in het Vlaams Gewest op 1 januari 2012 91,4% (t.o.v. 91,1% op 1 januari 2012). De aansluitingsgraad voor het volledige Vlaamse Gewest steeg nog meer in deze periode: 60,4% op 1 januari 2013 ten opzichte van 59,6% op 1 januari 2012.

	Aansluitbaarheidsgraad volledig grondgebied Vlaams Gewest	Aansluitingsgraad volledig grondgebied Vlaams Gewest	Aansluitingsgraad ontsloten gebieden	Aansluitbaarheidsgraad woongebieden exclusief woongebieden met landelijk karakter	Aansluitbaarheidsgraad woongebieden geheel
2011	90,1%	58,1%	64,4%	96,3%	94,7%
2012	91,1%	59,6%	65,4%	97,1%	95,7%
2013	91,4%	60,4%	66,1%	97,3%	96,1%

Tabel 5: Aansluitbaarheids- en aansluitingsgraad van het aardgasnet in het Vlaams Gewest op 1 januari

Slimme meters en slimme netten

De integratie van decentrale productie-installaties in de distributienetten en de vereisten op het vlak van informatie-uitwisseling met energieverbruikers met het oog op een rationeler energiegebruik, maken een ombouw van het bestaande distributienet naar een slim net noodzakelijk. Via onderstaande indicatoren kan deze evolutie worden opgevolgd.

Het slimmer gebruik van de netten vertrekt van een betere kennis van de energiestromen, en dus moet er worden ingezet op verwerving en verwerking van meetdata. Eén set indicatoren van slimme netten focust dus op het aantal klassieke AMR-meters (meters die het verbruiksprofiel opmeten en doorsturen) enerzijds, en nieuwe slimme meters met uitgebreide functionaliteiten anderzijds (met name sturing vanop afstand). Omdat niet enkel de energie-uitwisseling bij de toegangspunten gekend moet zijn, maar ook de status van het net, worden ook de aantallen stroom- en spanningsmeetpunten opgevolgd, evenals de sturingsmogelijkheden met behulp van telebediende schakelaars.

Ten slotte wordt ook de evolutie van de flexibiliteit aan de productiezijde reeds in kaart gebracht. Aan de verbruikerszijde is pas een start gemaakt met proefprojecten. Zowel aan productie- als aan verbruikerszijde wordt het belangrijk om correcte prikkels te geven opdat het gedrag effectief wordt beïnvloed.

<i>Slimme meters</i>	2010	2011	2012
- aantal AMR gemeten punten op middenspanning	13.042	14.353	15.934
- % aandeel AMR gemeten toegangspunten op midden spanning	64,5%	69,1%	73,6%
- aantal AMR gemeten punten op laagspanning	7.589	9.315	11.347
- % aandeel AMR gemeten toegangspunten op laagspanning	0,2%	0,3%	0,3%
- aantal geïnstalleerde slimme elektriciteitsmeters (op laagspanning)	3.268	3.285	3.709
- aandeel slimme meters in gemeten toegangspunten op laagspanning	0,1%	0,1%	0,1%
<i>Geavanceerde sensoren</i>			
- aantal telebediende schakelaars/km net	0,08	0,10	0,10
- aantal distributienetgebruikers/aantal telebediende schakelaars	400	303	282
- aantal telegelezen spanningspunten/aantal cabines	1,10%	1,12%	3,23%
- aantal telegelezen stroommeetpunten/aantal cabines	4,91%	5,21%	7,12%
<i>Flexibiliteit</i>			
- aantal regelbare productie-installaties			311
- vermogen regelbare productie-installaties (MW)			742

Tabel 6: Indicatoren slimme meters en slimme netten op 1 januari 2013

7. *Opvolging indicatoren beleidsnota Energie 2009-2014*

	2008	2009	2010	2011	2012
Daling van de energie-intensiteit (bruto binnenlands verbruik t.o.v. bruto binnenlands product in kettingeuro's 2005) (indicator Pact 2020)	8,69 MJ/euro	8,52 MJ/euro	9,11 MJ/euro	8,37 MJ/euro	8,31MJ/euro
Realisatie van de tussentijdse streefwaarde voor 2010 in het eerste actieplan 'energie-efficiëntie': besparing finaal energieverbruik in 2010 bedraagt 3% van het gemiddeld finaal energiegebruik in 2001-2005	Gerealiseerd: de effectieve besparing in 2010 wordt in het tweede actieplan energie-efficiëntie (17 juni 2011) geschat op 5,7%				
De plaatsing van dak- en zoldervloerisolatie, de vervanging van enkel glas en inefficiënte verwarmingsinstallaties en innovaties in de sector zorgen er tegen 2020 o.a. voor dat het energiegebruik van het gebouwenpark aanzienlijk daalt (indicator Pact 2020)	Premies netbeheerders: - dakisolatie: 19.842 - vervanging enkel glas: 41.361 - vervanging bestaande installatie door condensatieketel: 35.547	- dakisolatie: 52.984 - vervanging enkel glas: 55.438 - vervanging bestaande installatie door condensatieketel: 45.223	- dakisolatie: 59.297 - vervanging enkel glas: 56.848 - vervanging bestaande installatie door condensatieketel: 48.846	- dakisolatie: 70.648 - vervanging enkel glas: 59.463 - vervanging bestaande installatie door condensatieketel: 55.605	- dakisolatie: 72.482 - vervanging enkel glas: 55.701 - vervanging bestaande installatie door condensatieketel: 39.130
Tegen 2020 beantwoorden nieuwbouwwoningen aan de optimale energieprestatienorm	Op basis van het onderzoek naar de kostenoptimale eisenniveaus dat werd afgerond in 2013 besliste de Vlaamse Regering op 19 juli 2013 principieel een eisenpad richting 2021 vast te leggen.				

Toename van het aandeel groene stroom conform de groenestroomquota vastgelegd in het decreet van 8 mei 2009 (9% in 2014 – 13% in 2020)	Zie cijfers en toelichting onder II.2.2				
	2,9%	3,8%	4,4%	4,5%	5,5%
	Toename van het aandeel hernieuwbare energie in het finaal energiegebruik (indicator Pact 2020)				
	Toename van het aandeel elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen en WKK in het bruto elektriciteitsverbruik (indicator Pact 2020)	29,5%	25,3%	26,1%	27,8%
	Toename van het aandeel lokale energieproductie in de totale Vlaamse energievraag (indicator Pact 2020)	33,0%	34,3%	35,6%	33,9%
	Daling van het percentage Belgen dat moeilijkheden ondervindt om de verwarming van zijn woning te bekostigen (Bron: EU-SILC-enquête)	6,4%	5,1%	5,6%	7,1%.
Afname van het aantal leveringscontracten elektriciteit en aardgas dat wegens wanbetaling wordt opgezegd	Nb	Nb	Elektriciteit: 42.494 Aardgas: 29.415	Elektriciteit: 43.772 Aardgas: 30.929	Elektriciteit: 41.881 Aardgas: 29.884
Afname van het aantal afsluitingen van gezinnen, geen afsluitingen zonder een gedegen sociaal onderzoek	/	Elektriciteit: 923 Aardgas: 3.122	Elektriciteit: 1.857 Aardgas: 2.836	Elektriciteit: 1.169 Aardgas: 1.865	Elektriciteit: 981 Aardgas: 1.809

Toename van de omzet, de werkgelegenheid en het aantal starters in de hernieuwbare energiesector (indicator Pact 2020)	8800 voltijdse jobs, omzet 5 miljard euro (onderzoek departement LNE i.s.m. VEA, okt. 2010)	aantal VTE, jaar: -PV, windturbines, warmtepomp en zonneboiler : 4929 - WKK (incl. niet-HEB): 1779 (tool RDC, 2012)	aantal VTE, jaar: -PV, windturbines, warmtepomp en zonneboiler : 11971 -WKK (incl. niet-HEB): 1020 (tool RDC, 2012)	aantal VTE, jaar: -PV, windturbines, warmtepomp en zonneboiler : 5805 -WKK (incl. niet-HEB): 1296 (tool RDC, 2012)
Toename van de omzet, de werkgelegenheid en het aantal starters bij de energiedienstenbedrijven	/	Aantal VTE voor verslaggeving EPB en EPC: 470	Aantal VTE voor verslaggeving EPB en EPC: 376	Aantal VTE voor verslaggeving EPB en EPC: 431
Toename van het aantal bedrijven in de groene economie dat een kwaliteitsgarantie kan voorleggen	Nieuw-erkende energiedeskundig en EPC: 864	Nieuw-erkende energiedeskundig en EPC: 2160	Nieuw-erkende energiedeskundigen EPC: 1269	Nieuw-erkende energiedeskundigen EPC: 644
Nog geen cijfers voorhanden. Een kwaliteitssysteem voor de na-isolatie van spouwmuren is ingevoerd medio 2012 voor bestaande woningen. Een certificatieregeling voor installateurs van hernieuwbare energie-installaties is opgestart in 2013, zie III.7. Voor de kwaliteitsgaranties van energiedeskundigen, zie III.3.5.3				
Toename van de kennis van de Vlaamse burgers en bedrijven over de werking en opportuniteiten van de Vlaamse energiemarkt en een betere werking van deze energiemarkt	Burgers: 32% Bedrijven: /	Burgers: 62% Bedrijven: 57%	Burgers: 60% Bedrijven: 66%	Burgers: 74% Bedrijven: 75%
Toename van het aantal afnemers dat een bewuste keuze maakt voor een	Elektriciteit: 5,60%	Elektriciteit: 5,64%	Elektriciteit: 8,16% Aardgas: 9,22%	Elektriciteit: 16,47 Aardgas: 18,89

Leverancier (indicator: relatief aantal toegangspunten dat een bewuste overstap maakt)	Aardgas: 6,43%	Aardgas: 6,25%			
Aantal afnemers dat kiest voor een groen stroomcontract (indicator: aantal toegangspunten dat een 100% groen stroomcontract heeft ondertekend t.o.v. het totale aantal toegangspunten, stand van zaken 31 december)	4,39%	11,31%	16,86%	19,62%	32,81%
Stabilisatie of daling van het aantal en de duur van de stroom- en gasonderbrekingen op het distributienet	Zie II.6.				
Stijging van de aansluitingsgraad (AG) en aansluitbaarheidsgraad (AGB) van het aardgasnet (stand van zaken 31 december)	Zie II. 6				
Uitbouw van een slim elektriciteitsnetwerk waarop decentrale productie-eenheden en nieuwe toepassingen kunnen worden gekoppeld (indicator Pact 2020)	Zie II 6.				
Resultaten van de pilootprojecten met slimme meters	Zie III.17				

III. Stand van zaken en verdere planning uitvoering operationele doelstellingen

1. Energiebegroting 2013-2014

De energiebegroting is samengesteld uit middelen afkomstig van de algemene uitgavenbegroting en van het Energiefonds (rollend begrotingsfonds in de zin van artikel 12 van het Rekendecreet).

Gezien de veelheid aan uitdagingen voor het energiebeleid, werd een inspanning gedaan om de middelen van het beleidsveld Energie structureel op peil te houden. Zie hieronder de energiekredieten van de begrotingsopmaak 2014 ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2013. In de loop van 2014 worden een aantal taken en het overeenkomend apparaatbudget overgedragen van de VREG naar het VEA (zie III.22).

In k€	Aangepast 2013		Initieel 2014	
	VAK	VEK	VAK	VEK
Werking en toelagen van het energiebeleid	60.595	70.254	61.011	71.665
<i>Werking en toelagen - Milieuvriendelijke energieproductie</i>	7571	5571	7572	6511
<i>Werking en toelagen - Energie-efficiëntie</i>	50.624	58.633	50.639	58.654
<i>Werking en toelagen - Energiefonds (geraamde uitgaven)</i>	2400	6050	2800	6500
Apparaatkredieten en interne stromen	10.075	10.075	10.103	10.103
<i>Apparaatkredieten VEA</i>	5408	5408	5798	5798
<i>Dotatie VREG</i>	4667	4667	4285	4285
Geopende kredieten + geraamde uitgaven Energiefonds	70.670	80.329	71.094	81.748

Tabel 7: Kredieten van het energiebeleid 2013-2014

De middelen van het beleidsveld Energie zijn verdeeld over de programma's LA (apparaatkredieten) en LE (programma Energie). Ook het Energiefonds ressorteert onder programma LE van het middelen- en het uitgavendecreet. Onderliggend zijn de kredieten verdeeld over zeven begrotingsartikels. Zie tabel hieronder voor de detailcijfers van 2014.

(in k€)		VAK	VEK
Werking en toelagen van het energiebeleid		61.011	71.665
LB0/1LE-F-2-A/WT	Werking en toelagen - Milieuvriendelijke energieproductie (IRENA)	76	76
LE0/1LE-F-2-A/WT	Werking en toelagen - Milieuvriendelijke energieproductie:	7496	6435
	- Compenserende vergoedingen	(2800)	(2800)
	netbeheerders banking certificaten	(4472)	(3355)
	- Steunregeling groene warmte	(224)	(280)
	_ Overige subsidies		

LE0/1LE-F-2-B/WT	Werking en toelagen - Energie-efficiëntie: - Compenserende vergoedingen netbeheerders REG-premies - Compenserende vergoedingen netbeheerders energiescans - Compenserende vergoedingen netbeheerders sociale dakisolatieprojecten - FRGE: waarborgen en rentesubsidies - Projectsubsidies - Uitdovende subsidieregelingen - Beleidswerking	50.639 (37.550) (6000) (6000) (200) (44) (0) (845)	58.654 (44.630) (6000) (6000) (200) (99) (483) (1242)
LE0/1LE-F-4-C/WT	Werking en toelagen - Impulsprojecten energiebeleid (Energiefonds)(geraamde vastleggingen en betalingen/VRK)	2800	6500
Apparaatkredieten van het VEA		5912	5912
LE0/1LA-F-2-Z/LO	Lonen	4429	4429
LE0/1LA-F-2-Z/WT	Werking en toelagen: - ICT - Overige	1483 (1136) (215)	1483 (1136) (215)
Dotatie aan de VREG		4285	4285
LB0/1LE-F-2-S/IS	Interne stromen - Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt	4285	4285
Totaal		71.094	81.748

Tabel 8: Kredieten van het energiebeleid 2014 (detail)

Opmerkingen:

- De kredieten worden geopend door het Vlaams Parlement op het niveau van elk begrotingsartikel. Uitzondering is het Energiefonds waarvan de kredieten beschikbaar zijn naargelang er inkomsten worden gerealiseerd. Een minister/management kan binnen de perken van de toegekende delegaties en geopende kredieten flexibele verschuivingen doorvoeren binnen de begrotingsprogramma's en -artikels (cfr. Rekendecreet van 8 juli 2011 en uitvoeringsbesluit van 14 oktober 2012). Deze flexibiliteit is het hoogst binnen één begrotingsartikel.

- Voor de jaarlijkse overdrachten van de saldo's (Energiefonds en overige posten met decretaal voorziene begrotingsruiter) wordt verwezen naar de middelen- en uitgavenbegroting, respectievelijk de bijhorende memorie van toelichting die samen met deze beleidsbrief in het Vlaams Parlement zijn ingediend.

De kredieten en financiële processen van het beleidsveld Energie worden bijna geheel (94% van het budget) beheerd en uitgevoerd door het VEA (entiteit LE0). Het saldo van 6% (lidmaatschap IRENA en dotatie VREG) wordt beheerd door het Departement LNE (entiteit LB0). Gemiddeld stel ik jaarlijks meer dan 50 miljoen euro (2014: 52 miljoen euro of 74% van het budget) ter beschikking voor het vergoeden van sommige onkosten gekoppeld aan de openbaredienstverplichtingen van de netbeheerders, met als doel de nettarieven te drukken. Het betreft de REG-premies (hoofdstuk III.4), de sociale dakisolatieprojecten (hoofdstuk III.6.2.2), de energiescans (hoofdstuk III.8.2) en het banken van de groenestroom- en warmtekrachtcertificaten.

12% van het totale budget gaat naar de werkingskosten van het energiebeleid (studies en communicatie), de waarborguitwinningen en rentesubsidies die transiteren via het FRGE (zie III.6.1), de impulsprojecten op het Energiefonds en overige subsidies.

Het saldo op de globale energiebegroting (14%) is beschikbaar voor de werking van het VEA en de VREG.

De inkomsten van het Energiefonds bestaan nu vooral uit de administratieve boetes uit de handhaving van het energiebeleid door het VEA (in 2014 geraamd op 1500 k€). Zie verder hoofdstuk III.3.6 met betrekking tot de handhaving van de energieprestatie- en energiecificatenregelgevingen voor gebouwen. De voorbije twee jaar heeft het VEA een stock van achterstallige dossiers afgehandeld zodat de volgende jaren een daling van deze inkomsten mag worden verwacht.

2. Opmaak derde actieplan energie-efficiëntie 2014-2016

Het implementeren van de bepalingen van de Europese richtlijn energie-efficiëntie³ die betrekking hebben op de gewestelijke energiebevoegdheden is een sleutelproject in uitvoering van het Regeerakkoord en Vlaanderen in Actie (ViA), doorbraak ‘Groen en dynamisch stedengewest’.

De huidige richtlijn energie-efficiëntie vervangt zowel de WKK-richtlijn van 2004 als de richtlijn energie-efficiëntie van 2006, behalve de artikels met betrekking tot de 9% streefwaarde in 2016. De richtlijn werd op 14 november 2012 gepubliceerd en moet uiterlijk op 5 juni 2014 zijn omgezet in nationale regelgeving.

Ter voorbereiding van de implementatie van de andere artikels van de richtlijn, zijn bij het VEA en de VREG trekkers aangeduid. Er wordt samengewerkt met andere betrokken beleidsvelden en via ENOVER afgestemd met de andere gewesten en de federale overheid. Stakeholdersoverleg over de langetermijn-renovatiestrategie van het gebouwenpark werd gevoerd op 11 juni 2013 en gevolgd door een informatiesessie op 23 september. De regelgevende initiatieven die nodig zijn om de richtlijn om te zetten in Vlaamse regelgeving zijn in voorbereiding. Halfweg 2013 heeft de VREG een consultatieronde opgestart voor wat betreft de omzetting van verschillende artikelen van de richtlijn in het Energiedecreet. Een aantal uitvoeringsbepalingen zullen worden omgezet via de VLAREM-trein 2013.

Het ontwerp van derde Vlaams actieplan energie-efficiëntie zal begin 2014 aan de Vlaamse Regering worden meegedeeld. Daarna zal het als bijlage bij het nationale actieplan worden gevoegd om uiterlijk eind april bij de Europese Commissie in te dienen.

3. Uitvoeren van de richtlijn energieprestaties van gebouwen

3.1. Invoeren energieprestatiecertificaat voor niet-residentiële gebouwen

Van februari tot mei 2013 is een derde consultatieronde over de verschillende thema's (gebouwindeling, verlichting, gebouwschil, installaties) die in de rekenmethodiek aan bod moeten komen, gehouden met de wetenschappelijke partners, de experts uit de praktijk, de drie gewesten en de softwareontwikkelaar.

³ Richtlijn 2012/27/EU van 25 oktober 2012 van het Europees Parlement en de Raad betreffende energie-efficiëntie, tot wijziging van Richtlijnen 2009/125/EG en 2010/30/EU en houdende intrekking van de Richtlijnen 2004/8/EG en 2006/32/EG.

Op basis van de nieuwbouwmethodek en de input van de verschillende geraadpleegde deskundigen werd in het voorjaar een eerste ontwerp van formulestructuur uitgewerkt. Eind mei 2013 werd een akkoord bereikt tussen de drie gewesten over de principes van de gebouwindeling. De resultaten van de studie andere specifieke bestemmingen (zie III.3.3) werden maximaal geïntegreerd in de rekenmethodek voor het EPC voor bestaande niet-residentiële gebouwen. Gelet op het feit dat de aspecten voor bestaande gebouwen nog te weinig aan bod kwamen voor de gebouwindeling, gaat in het najaar van 2013 een extra werksessie over de gebouwindeling door. Verder wordt gestart met de concrete uitwerking van het inspectieprotocol.

De bedoeling is om de rekenmethodek zo veel mogelijk af te stemmen met de projecten onder hoofdstuk III.3.3 (invoeren van berekeningsmethodek voor andere specifieke bestemmingen nieuwbouw) en hoofdstuk III.3.5.1 (stroomlijning rekenmethodes voor nieuwe en bestaande gebouwen).

Volgens de huidige planning zullen de rekenmethodek en het inspectieprotocol tegen midden 2014 beschikbaar zijn. In het najaar van 2014 zullen zowel de rekenmethodek als het inspectieprotocol eerst in de praktijk worden getest op een reeks bestaande gebouwen. Daarna start de softwareontwikkeling die ongeveer een jaar tijd in beslag zal nemen.

3.2. Stapsgewijs aanscherpen van de energieprestatienormen voor nieuwbouwwoningen, -kantoren en -scholen

Stand van zaken 2013

In het kader van de implementatie van de Europese richtlijn energieprestaties van gebouwen⁴ werden een aantal studies uitgevoerd met betrekking tot:

- de eisen aan technische installaties bij renovaties van bestaande gebouwen (afgerond in 2012);
- de kostenoptimale niveaus van de energieprestatie-eisen (uitvoering van een specifieke verplichting van de richtlijn waarvan de resultaten eind mei gerapporteerd werden aan de Europese Commissie).

De resultaten van het uitgebreide studiewerk werden meegenomen in de door het VEA uitgevoerde tweejaarlijkse evaluatie van de EPB-regelgeving van juni 2013. De studies en evaluatie zijn raadpleegbaar op www.energiesparen.be.

Mede op basis van de EPB-evaluatie en intensief overleg met de bouwsector (waaronder de sectorfederaties van fabrikanten), heeft de Vlaamse Regering op 19 juli 2013 een eerste principiële beslissing genomen over het aanscherpingspad van de EPB-eisen voor de volgende jaren (periode 2016-2021). Tevens is voorzien om bijkomende eisen aan technische installaties van te renoveren gebouwen (systeemeisen) in te voeren vanaf 2015.

Planning 2014

Voor de vergunningsaanvragen in 2013 voor nieuwbouwwoningen, kantoren en scholen geldt een energieprestatie-eis van E70. Vanaf 2014 geldt een aanscherping tot E60. De Vlaamse Regering nam hierover reeds in 2011 de definitieve beslissing.

Op basis van de principesbeslissing van de Vlaamse Regering van 19 juli 2013, zal elke nieuwbouwwoning vanaf 2016 een E-peil van E50 of lager moeten halen.

⁴ Richtlijn 2010/31/EU van 19 mei 2010 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de energieprestatie van gebouwen.

Uit het hierboven vermelde studiewerk blijkt dat alle E-peilen tot E30 goedkoper of gelijk uitvallen als de bouwkost en de energiekost of de besparingen op de energiefactuur samen bekeken wordt. E50 is momenteel het kostenoptimale energieprestatieniveau voor een nieuwbouw, waarbij de bouwkost en de energiekost samen het goedkoopst uitvallen. Naarmate de samenstellende materialen en technieken vaker worden toegepast, worden ze goedkoper. Hierdoor zal het kostenoptimale E-peil de komende jaren verder dalen. Daarom is principieel beslist om het E30-peil voorop te stellen als het bijna-energieneutrale doel dat we moeten halen in 2021.

Tussen nu en 2021 kan het maximale E-peil dan stapsgewijs verder worden aangescherpt. Zo krijgt de bouwsector een duidelijk perspectief, kan men zich geleidelijk aanpassen aan de nieuwe eisen en weten bouwers die toekomstgericht willen bouwen in welke richting de Vlaamse nieuwbouw zal evolueren. Concreet zal in 2016 een nieuwe stap gezet worden naar E50, in 2018 naar E40 en in 2020 naar E35.

Om te garanderen dat die normen haalbaar en betaalbaar blijven, zal er om de twee jaar een nieuwe studie worden gemaakt over de kostenoptimale E-peilen en kan er, indien nodig, worden afgeweken van het vooropgestelde pad. Wie voorloopt op de normen zal ook in de toekomst kunnen genieten van een premie en een fikse korting op de onroerende voorheffing, zie IV.1.10 (fiscaliteit).

Voor kantoor- en schoolgebouwen wordt het bijna-energieneutrale doel voor 2021 vastgelegd op E40. Voor 2016 wordt een aanscherping naar E55 vastgelegd, in 2018 wordt dat E50 en in 2020 E45. Voor overheidsgebouwen wordt de lat, conform de richtlijn, iets hoger gelegd. Daar evolueren we al tegen 2019 naar E40, en wordt het verplichte E-peil vanaf 2016 al E50 en vanaf 2018 E45.

De nieuwe stappen op weg naar nog zuinigere woningen en gebouwen zijn logisch. De realiteit op de Vlaamse bouwvelden onderstreept ook wat de studies aangeven: zuiniger bouwen is niet alleen haalbaar, het is financieel ook gewoon interessanter. Momenteel voldoet al meer dan een op drie nieuwe woningen die de voorbije jaren werd gebouwd aan de E60-norm die pas volgend jaar ingaat, terwijl al 1 op de 6 nieuwe woningen voldoet aan de E50-norm die pas in 2016 ingaat.

Vanaf de definitieve goedkeuring door de Vlaamse Regering met betrekking tot de systeemeisen (2015) en het globale aanscherpingspad (2016-2021), zal hierover ruim worden gecommuniceerd.

In het najaar van 2014 zal een aangepaste softwareversie ter beschikking worden gesteld voor de toepassing van de systeemeisen.

3.3. Invoeren van een E-peileis voor andere specifieke gebouwbestemmingen

De EPB-software zal worden aangepast om het E-peil van alle niet-residentiële gebouwen te berekenen en de eisen af te toetsen. Het invoeren van de eisen voor alle niet-residentiële bestemmingen zal uitgebreid gecommuniceerd worden aan bouwheren, ontwerpers en uitvoerders.

3.4. Vlaams actieplan bijna-energieneutrale gebouwen

De richtlijn energieprestaties van gebouwen bepaalt dat vanaf 2021 alle nieuwe gebouwen bijna-energieneutraal moeten zijn. Voor de overheid geldt die verplichting al vanaf 2019

Het Vlaams actieplan bijna-energieneutrale gebouwen werd in nauw overleg uitgewerkt met alle stakeholders.

De finale versie werd op 21 juni 2012 meegedeeld aan de Vlaamse Regering. Voor alle voorgestelde acties werden trekkers-coördinatoren aangesteld met het oog op een volledige implementatie van het actieplan en een maximaal draagvlak bij de stakeholders.

Op 28 september 2012 werd via ENOVER een nationaal gecoördineerd actieplan ingediend bij de Europese Commissie.

Betrokkenheid en actiebereidheid op lange termijn door de stakeholders is essentieel. Zo kunnen financiële instellingen een energiebeleidsovereenkomst ondertekenen met de Vlaamse overheid en er zich toe verbinden voordelige leningsvoorwaarden aan te bieden aan bouwers van energiezuinige woningen. Als tegenprestatie krijgen deze banken een label en worden ze vermeld in de overheidscommunicatie rond energiezuinig bouwen en verbouwen. Op Batibouw 2013 ondertekenden Belfius en Triodos Bank als eerste twee banken dergelijke energiebeleidsovereenkomst met de Vlaamse overheid. De Vlaamse overheid zelf geeft via een premie en een vermindering van de onroerende voorheffing ondersteuning aan bijna energieneutrale nieuwbouwwoningen.

Planning 2014

De maatregelen en acties uit het actieplan bijna-energie neutrale gebouwen worden verder uitgewerkt en gerealiseerd met maximale betrokkenheid van de stakeholders.

3.5. Afstemming, vereenvoudiging en kwaliteitsverbetering van het instrumentarium

3.5.1. Stroomlijnen van de berekeningswijzen van de energieprestaties van gebouwen

Stand van zaken 2013

Twee eerder besproken projecten onder III.3.1 (energieprestatiecertificaat voor bestaande niet-residentiële gebouwen) en III.3.3 (studie andere specifieke bestemmingen - ontwikkeling berekeningsmethode voor E-peileis nieuwe niet-residentiële gebouwen) worden door het VEA opgevolgd en zoveel mogelijk op elkaar afgestemd om tot een geïntegreerde methode te komen voor niet-residentiële nieuwe en bestaande gebouwen.

Na afronding van de ‘studie andere specifieke bestemmingen’ en de verwerking ervan in het project ‘EPC niet-residentieel’, zal worden geëvalueerd of dergelijke aanpak eveneens kan worden overgenomen voor residentiële gebouwen.

Naast de berekeningsmethodiek werden ook de bestemmingen (functies) en het indelen van complexe niet-residentiële gebouwen afgestemd.

In kader van de tweejaarlijkse evaluatie van de EPB-regelgeving, werden een aantal aanpassingen aan de rekenmethodiek voorgesteld. Zowel voor residentiële als niet-residentiële gebouwen werden de resultaten van de studie tot wijziging van de EPB-berekeningsmethode voor koeling (‘Epicool’) geïntegreerd.

Sinds 2012 werkt het Vlaamse Gewest samen met het Brusselse en het Waalse Gewest aan de ontwikkeling van een gezamenlijke EPB-software. Op 1 maart 2013 was een versie 4.0 van de EPB-software van de drie gewesten beschikbaar voor de opleidingen. De lesgevers werden in juni 2013 opgeleid. Vanaf juli kunnen er publieke opleidingen worden gegeven aan alle EPB-verslaggevers. Halfweg juli 2013 werd een publieke versie verspreid aan alle verslaggevers om vertrouwd te raken met de werking. In december 2013 zal een officiële publieke versie van de nieuwe EPB-software ter beschikking worden gesteld, waarmee EPB-aangiftes en startverklaringen kunnen worden ingediend op de energieprestatiedatabank vanaf 1 januari 2014.

Om de verdere optimalisering van de EPB-berekeningsmethodiek te kunnen versnellen, werd halfweg 2013 door de drie gewesten een aanbestedingsprocedure opgestart voor de selectie van een ondersteunend kennisconsortium. De toewijzing van de opdracht is gepland voor eind 2013.

Planning 2014

In 2014 zal het project 'EPC-niet residentiële' verder lopen, met maximale afstemming met de resultaten van de 'studie andere specifieke bestemmingen' (cf. supra). Er zal dan ook duidelijkheid komen over de verdere aanpak voor de geïntegreerde methode voor residentiële gebouwen.

In 2014 zal de wetenschappelijke ondersteuning voor het verder ontwikkelen van de rekenmethodiek voor nieuwe gebouwen uitgebreid worden.

Voor projecten met een aanvraagdatum van de vergunning vanaf 1 januari 2014 wordt de EPB-software van de drie gewesten verplicht.

3.5.2. Verbeteren van de integratie van maatwerkadvies in de energieprestatiecertificatie van residentiële gebouwen

Naar verwachting zal de maatwerkadviesmodule in de loop van het najaar van 2014 klaar zijn. Dan zal worden gestart met de opleiding van de lesgevers van de opleidingsinstellingen.

3.5.3. Stroomlijnen van de erkenningsregelingen voor energiedeskundigen en meer kwaliteitsgaranties voorzien

In januari 2013 werd een nieuw inspectieprotocol samen met een aangepaste software gelanceerd. De erkende opleidingsinstellingen hebben voor de bestaande energiedeskundigen een reeks van bijscholingen georganiseerd.

Sinds februari 2013 wordt er maandelijks een centraal examen georganiseerd, behalve in de maand augustus. Tot juli 2013 hebben 190 kandidaat-energiedeskundigen deelgenomen aan het centraal examen. Het examen bestaat uit een theoretisch gedeelte van 30 meerkeuzevragen en een praktisch gedeelte, waarbij een certificaat van een wooneenheid moet opgesteld worden. Het slaagpercentage bedraagt momenteel 40,3%. In het najaar worden de examenresultaten statistisch geanalyseerd om enerzijds het examen zelf stelselmatig bij te sturen en om anderzijds de kwaliteit van de opleidingen te verbeteren.

Midden 2013 werd in het kader van de evaluatie van het energieprestatiecertificatensysteem onder leiding van een extern bureau een aantal groepsdiscussies gehouden met enerzijds energiedeskundigen en anderzijds lesgevers en vertegenwoordigers van de opleidingsinstellingen. Tijdens deze discussies werd bijzondere aandacht geschonken aan de opleiding, permanente vorming en handhaving. De voorstellen die voortvloeien uit deze kwalitatieve bevragingen werden in september via een enquête afgetoetst bij de actieve energiedeskundigen. De resultaten van deze bevraging worden in de loop van oktober verwacht.

Op basis van de resultaten van de evaluatie in 2014 van de energieprestatiecertificatenregelgeving zal desgevallend een voorstel voor de aanpassing van het regelgevend kader worden uitgewerkt. De effectieve invoering van één type energiedeskundige voor bestaande residentiële gebouwen kan pas gebeuren als de maatwerkadviesmodule geïntegreerd zal zijn in de certificatiesoftware (zie III.3.5.2).

3.5.4. Uitbouwen van de energieprestatiedatabank tot authentieke gegevensbron

Een betere dienstverlening door de koppeling van databanken, de integratie van gegevensverkeer en backoffice activiteiten, en de ontwikkeling van een geïntegreerde Vlaamse publieksbalie, is een sleutelproject van het Meerjarenprogramma Slagkrachtige overheid (invulling ViA-doorbraak Slagkrachtige overheid).

Op 9 juli 2013 werd een nieuwe release van de energieprestatiedatabank gelanceerd waarbij een koppeling werd gemaakt naar de authentieke bronnen voor de unieke identificatie van natuurlijke personen (via het VKBP) en rechtspersonen (via het VKBO). Bij het aanmelden op de databank wordt de identiteit van bestaande en nieuwe gebruikers (zowel energiedeskundigen als verslaggevers) geverifieerd.

Daarnaast werd de databank gekoppeld aan de Leer- en Ervaringendatabank (LED) van het Agentschap voor Kwaliteitszorg in Onderwijs en Vorming. Voor bestaande en nieuwe registraties van verslaggevers wordt de correctheid van het diploma behaald na 2000 bij het eerste aanmelden geverifieerd met de diplomadatabank. Voor diploma's behaald voor 2000 moet elke verslaggever zijn diploma elektronisch opladen. Het VEA verifieert dit diploma.

In het najaar van 2013 worden ook de aangifteplichtigen (vermeld in de startverklaring en EPB-aangifte geverifieerd met de authentieke bron voor natuurlijke personen (VKBP) en rechtspersonen (VKBO). Hierdoor kan het VEA haar handhavingsprocessen optimaliseren.

In 2013 volgde het VEA het project over de digitale bouwaanvraag van het beleidsveld Ruimtelijke Ordening op. Aangezien dit project vertraging oploopt, kan het VEA de aanpassingen die nodig zijn om de digitale vergunningen en meldingen uit het centrale register te kunnen inlezen in de energieprestatiedatabank, pas analyseren eind 2013, begin 2014. In 2014 hoopt het VEA klaar te zijn om de centrale databank met vergunningen aan te spreken. Hierdoor zal op termijn het maandelijks versturen van vergunningen door de gemeenten naar het VEA wegvallen.

3.6. De handhaving van de energieprestatie- en de energieprestatiecificatenregelgeving in overeenstemming brengen met de eisen van de Europese richtlijn

3.6.1. Handhaving van de energieprestatieregelgeving

Het aantal overtreders van de EPB-eisen stabiliseert. Waar voor de vergunningsaanvragen van 2006 9% niet aan de EPB-eisen voldeed (met boete hoger dan 250 euro), voldoet 3,5% niet voor de vergunningsaanvragen sinds 2009. Door een personeelsuitbreiding bij het VEA kon de voorbije jaren het handhavingsbeleid worden versterkt. Eind 2013 zal de achterstand zijn weggewerkt die was opgebouwd bij het behandelen van de boetedossiers. Ook het toezicht op het tijdig indienen van de EPB-aangifte werd aangescherpt.

Een volgehouden handhaving van het naleven van de procedures (het indienen van de startverklaring en de EPB-aangifte) is nodig om het draagvlak voor de regelgeving te behouden. De handhavingsdossiers die niet aan de EPB-eisen voldoen, worden systematisch verwerkt. Daarnaast wordt ook een representatieve steekproef van de ingediende EPB-aangiftes gecontroleerd op het correct rapporteren.

3.6.2. Handhaving van de energieprestatiecertificatieregeling

De voorbije jaren is gebleken dat de eigenaars reeds zeer goed op de hoogte zijn van de verplichting dat zij bij het te koop of te huur stellen van een woning over een EPC moeten beschikken. In 2012 bleek 95% van de eigenaars bij een initiële controle over een EPC te beschikken. De handhaving van de kwaliteit van de EPC blijft een permanent aandachtspunt.

De aanwezigheids- en kwaliteitscontroles voor EPC publieke gebouwen en EPC residentiële gebouwen worden verder gezet. Op basis van de resultaten van de tweede globale evaluatie van de energieprestatiecertificatenregeling zullen de nodige bijsturingsvoorstellen worden uitgewerkt. (zie ook III.3.5.3).

4. Evalueren en stroomlijnen van de premies voor energiebesparende investeringen in de woning

Sinds 1 januari 2012 gelden overal in Vlaanderen voor welbepaalde maatregelen dezelfde uniforme netbeheerderpremies.

Na 1 jaar ervaring met het hervormde premiestelsel, werd een eerste evaluatie uitgevoerd. De Vlaamse Regering heeft op 27 september 2013 haar tweede principiële goedkeuring gehecht aan een aantal wijzigingen. De belangrijkste zijn:

- het afschaffen van de maxima voor zowel residentiële als niet-residentiële premies;
- het hervormen van de steun na audit of studie voor bedrijven;
- meer woningen kunnen de zonneboiler- en warmtepomppremie krijgen;
- investeringen door ESCO's kunnen in aanmerking komen voor premies;
- het afstemmen en verruimen van de doelgroep voor energiescans en sociale dakisolatieprojecten.

Uit de rapporteringen van de netbeheerders van mei 2013 over het actiejaar 2012 blijkt dat zij in totaal 88 miljoen euro hebben besteed aan de REG-openbaredienstverplichtingen (voor REG-premies/investeringen, zie II.1.3). In combinatie met de compenserende vergoedingen aan de netbeheerders vanuit de energiebegroting, heeft dit ertoe geleid dat de impact op de elektriciteitsstarieven voor de consument kleiner werd.

Voor eind 2013 moet worden onderzocht of de REG-openbaredienstverplichtingen kunnen worden aangemeld aan de Europese Commissie als alternatieve maatregel voor de invulling van de richtlijn energie-efficiëntie wat betreft de energie-efficiëntieverplichtingen van leveranciers of verdelers van energie (jaarlijkse resultaatsverbintenis inzake finale energiebesparing)(zie III.2).

In 2014 zullen de REG-openbaredienstverplichtingen en de daaraan gekoppelde bestedingen verder worden opgevolgd.

In het Vlaamse Klimaatplan werd een nieuwe maatregel voorzien om via een combipremie een stimulans geven voor de gecombineerde uitvoering van muurisolatiewerken en de vervanging van beglazing in bestaande woningen. Beide werken worden technisch gezien beter gezamenlijk aangepakt teneinde problemen en lock-in effecten te vermijden. Deze maatregel wordt zo snel mogelijk geoperationaliseerd.

5. *Energierenovatieprogramma 2020*

Het Energierenovatieprogramma 2020 heeft als doelstelling dat elke Vlaming tegen 2020 een energiezuinige woning heeft, met minstens verbeterd dubbel glas, een geïsoleerd dak en een energiezuinige verwarming. De concrete uitwerking van dat programma wordt behandeld in de diverse relevante hoofdstukken in deze beleidsbrief. Zo leggen de hervormde premiereregeling en de voorziene bijkomende wijzigingen (zie hierboven) een duidelijke focus op de prioriteiten van het Energierenovatieprogramma 2020. In het kader van de implementatie van de richtlijn energie-efficiëntie moet een eerste versie van de langetermijnvisie voor de energierenovatie van gebouwen tegen 30 april 2014 bij de Europese Commissie worden ingediend. Het deel in verband met woongebouwen zal opnieuw in een tweetal stakeholdervergaderingen worden overlegd.

6. *Stimuleren van sociale energierenovaties*

6.1. **Fonds voor de Reductie van de Globale Energiekost (FRGE): waarborgen en rentesubsidies**

De Vlaamse regering staat borg voor terugbetaling van de leningen van het Fonds ter Reductie van de Globale Energiekost (FRGE). De Lokale Entiteiten bereiken dankzij die maatregel 90% van de Vlaamse bevolking (in 264 van de 308 gemeenten). Voor de overige uitvoeringcijfers, zie II.3.

De Vlaamse Regering besliste ook om een rentesubsidie toe te kennen voor de leningen die door het FRGE aan de Lokale Entiteiten worden toegekend en die als doel hebben om leningen toe te staan aan de natuurlijke personen die behoren tot de doelgroep, vermeld in artikel 1 van het koninklijk besluit van 2 juni 2006 houdende de definitie van de doelgroep van de meest behoeftigen van het Fonds ter reductie van de globale energiecost. Ook mensen die via een sociaal verhuurkantoor verhuren aan personen die wel tot de doelgroep behoren, kunnen beroep doen op de rentesubsidie.

De regionalisering van het FRGE wordt voorbereid, vermits het Vlaams Gewest vanaf 1 januari 2015 de rechten en plichten van de federale overheid inzake FRGE zal overnemen.

6.2. **Energiebesparing voor moeilijk bereikbare doelgroepen: van ondersteunen naar uitvoeren**

Voor moeilijk bereikbare bevolkingsgroepen, in het bijzonder zij die weinig financiële middelen hebben, volstaat het niet om algemeen premies en leningen ter beschikking te stellen. Bovendien wonen heel wat sociaal zwakkeren in relatief slechte huurwoningen waarvoor de eigenaars geen renovatiewerken uitvoeren.

6.2.1. **Subsidies voor energiebesparende investeringen in woningen verhuurd door sociale verhuurkantoren**

Voor SVK's die een lening aangaan bij het FRGE is een rentesubsidie voorzien (zie III.6.1). SVK's kunnen ook een beroep blijven doen op de renovatiepremie die op 16 maart 2012 werd uitgebreid voor de vervanging van ramen.

6.2.2. Sociale dakisolatieprojecten

Sinds 2012 moeten de netbeheerders bij prioritaire groepen van kwetsbare huurders op de private markt sociale dakisolatieprojecten uitvoeren. Deze sociale projecten worden uitgevoerd door projectpromotoren die per projectwoning een beroep kunnen doen op een tussenkomst bij de netbeheerder van 23 euro per m² geplaatste dak- of zoldervloerisolatie. De steun wordt niet in de energiefactuur van de consument doorgerekend, maar wordt vanuit de Vlaamse begroting vergoed aan de netbeheerder. Op de energiebegroting van 2013 werd hiervoor een budget uitgetrokken van 5 miljoen euro.

Omdat het ondanks die hoge premie nog steeds erg moeilijk blijft om kwetsbare huurders te bereiken, heeft de Vlaamse Regering op 19 juli 2013 de principiële beslissing genomen om de doelgroep verder uit te breiden naar alle private huurwoningen met een huurprijs tot 450 euro, verhoogd tot 500 euro in centrumsteden en in de Vlaamse Rand rond Brussel. De doelgroep wordt ook maximaal gestroomlijnd met deze van de energiescans. Op die manier kunnen de eigenaars rechtstreeks worden bereikt.

Via verschillende communicatie-initiatieven wordt getracht de doelgroep zo goed mogelijk te bereiken (verspreiding van 45.000 flyers via 1400 organisaties, verspreiding van een uitgebreide informatiemap voor doorverwijzers, wekelijkse advertenties in gedrukte media, evenals provinciale infosessies). Op 3 juli 2013 werd het voorstel van decreet houdende wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft de mogelijkheid om de netbeheerder onder bepaalde voorwaarden gegevens te laten verstrekken aan personen die daarvoor door de Vlaamse Regering zijn aangewezen, aangenomen door het Vlaams Parlement.

7. Bevorderen van kwaliteitszorg en kennisopbouw in de bouwsector

De Vlaamse overheid maakt werk van een aantal kwaliteitssystemen en opleidingen op het vlak van energie-efficiëntie en hernieuwbare energie.

De Europese richtlijn hernieuwbare energie⁵ legt de lidstaten op dat zij een certificatieregeling moeten invoeren voor installateurs actief op het vlak van kleinschalige warmwater- en verwarmingsketels op biomassa, fotovoltaïsche en thermische systemen op zonne-energie en ondiepe geothermische systemen en warmtepompen.

Stand van zaken 2013

Op vlak van REG werd halfweg 2012 het kwaliteitssysteem voor de na-isolatie van spouwmuren in bestaande woningen ingevoerd. Om in aanmerking te komen voor de premie van de netbeheerder moet zowel de aannemer als het materiaal waarmee gewerkt wordt, voldoen aan specifieke eisen, vastgelegd in STS 71-1. Halfweg 2013 zijn de meeste aannemers in het kwaliteitssysteem gestapt. Na uitvoering van de werken, wordt een verklaring van overeenkomstigheid opgemaakt, waarmee de premie kan worden aangevraagd. Het aantal werven dat volgens de kwaliteitseisen wordt uitgevoerd, stijgt heel snel. In de periode juli 2012 – juni 2013 werden in totaal 10.211 dossiers afgerond. Momenteel worden maandelijks 1500 à 2000 werven gerealiseerd.

⁵ Richtlijn 2009/28/EG van 23 april 2009 van het Europees Parlement en de Raad ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen en houdende wijziging en intrekking van Richtlijn 2001/77/EG en Richtlijn 2003/30/EG

Het Build Up Skills project werd afgesloten met een slotevent op 30 april 2013. Hierbij werden de voornaamste resultaten gepresenteerd van de roadmap die is opgesteld om de kwaliteit van de bouwmedewerker te verbeteren voor de thema's energie-efficiëntie en hernieuwbare energie.

In 2013 werd in overleg met de andere gewesten de inhoud van en aanbevelingen voor de zes opleidingen die leiden tot gecertificeerde installateurs kleinschalige hernieuwbare energie opgemaakt. Op 25 juni werd deze informatie aan de opleidingsinstellingen voorgesteld, alsook de voorwaarden om als opleidings- of exameninstelling erkend te worden. Op 19 juli 2013 werd het regelgevende kader definitief goedgekeurd door de Vlaamse Regering.

Om de certificaten te beheren, werd half 2013 het certificeringsorgaan aangeduid. Dit gebeurde na het uitschrijven van een gezamenlijke overheidsopdracht met de drie gewesten.

In het najaar van 2013 zullen de eerste erkenningsaanvragen door de opleidings- en exameninstellingen kunnen worden ingediend bij het VEA. De eerste opleidingen zullen dan kunnen opstarten. Aansluitend zullen dan de eerste certificaten worden toegekend.

Planning 2014

Op vlak van REG zullen de volgende jaren ook kwaliteitssystemen voor andere isolatietechnieken dan spouwmuren (bijv. na-isolatie muren via de buitenzijde) worden uitgewerkt. In 2014 zullen ook specifieke eisen (STS: technische specificaties) voor ventilatiesystemen in nieuwbouw ter beschikking komen.

Op het vlak van hernieuwbare energie zal in 2014 de certificeringsprocedure voor installateurs op kruissnelheid komen.

De mogelijkheden voor verdere koppeling van kwaliteitssystemen en certificatieregelingen aan premies of verplichtingen in het kader van de toegang tot het beroep, zullen worden onderzocht en desgevallend worden uitgewerkt.

8. Laagdrempelige informatieverstrekking en adviesverlening op vlak van energiezuinig (ver)bouwen en energiebesparing in de woningen

8.1. Invoeren van lokale energieloketten

Eind 2010 werden in de reglementering voor de ondersteuning van woonloketten (beleidsdomein Wonen) ook energiegerelateerde activiteiten opgenomen. Ook de Lokale Entiteiten (zie III.6.1) nemen hier hun regisseursrol op.

Uit de REG-enquête 2013 in opdracht van het VEA (zie ook II.1.3), blijkt dat 71% van de Vlamingen op de hoogte is van het aanbod van premies voor energiebesparende investeringen door de distributienetbeheerders.

8.2. Het evalueren van de energiescans met het oog op een eventuele uitbreiding en meer doelmatige inzet

In het kader van de REG-openbaredienstverplichtingen wordt sinds 2007 aan de distributienetbeheerders de actieverplichting opgelegd om, in samenwerking met de gemeenten, aan de huishoudelijke afnemers gratis energiescans aan te bieden. Naast een doorlichting van de energiesituatie ter plaatse worden, waar zinvol, enkele energiebesparende maatregelen uitgevoerd.

Het besluit dat voor de energiescans de minimale criteria vastlegt, zal worden aangepast zodat vanaf 2014 de energiescan nog beter zal aansluiten bij de noden van de doelgroepen. Onder meer een screening van de factuur, een leveranciersvergelijking en hulp bij het veranderen van leverancier, zullen voortaan systematisch worden aangeboden. Verder zal er een bijkomend type opvolgscan inzake verwarming worden ontwikkeld.

Netbeheerders zijn volop bezig met het doorvoeren van de noodzakelijke aanpassingen aan de energiescansoftware, waarbij van dit wijzigingsproces bovendien gebruik wordt gemaakt van dit wijzigingsproces om de bestaande softwarepakketten (die op dit ogenblik niet identiek zijn voor beide werkmaatschappijen), in de mate van het mogelijke, op elkaar af te stemmen.

Nadat de inhoudelijke aanpassingen aan de energiescansoftware zijn doorgevoerd, zullen de rapporteringsmogelijkheden voor de ontsluiting van de data uit de energiescans bestudeerd worden.

Vanaf 2014 kunnen de gegevens van de energiescans, onder bepaalde voorwaarden, door de netbeheerder doorgegeven worden aan projectpromotoren sociale dakisolatie. Dit moet het mogelijk maken om gericht actie te ondernemen naar de doelgroepen die in aanmerking komen voor een sociaal dakisolatieproject.

8.3. Energieconsulentenprojecten

Sinds begin 2011 lopen er in het kader van een gereguleerde subsidieregeling, energieconsulentenprojecten voor de doelgroepen bedrijven, bouwprofessionals en huishoudens, met een looptijd van drie jaar.

Voor de doelgroep bedrijven zijn er bij BB Consult, Unizo en Voka projecten lopende die bedrijven begeleiden bij investeringen in verhoogde energie-efficiëntie. De projecten van Bouwunie en de Vlaamse architectenorganisatie NAV ondersteunen de bouwprofessionals bij de kwaliteitsvolle implementatie van de Vlaamse energieprestatieregelgeving. Bij de Bond Beter Leefmilieu, Samenlevingsopbouw provincie Antwerpen (sociaal kwetsbare doelgroep), Neos (ouderen) en de Gezinsbond werden projecten opgestart die de Vlaamse gezinnen informeren, motiveren en begeleiden om mee uitvoering te geven aan het Energierenovatieprogramma 2020.

Elk energieconsulentenproject wordt opgevolgd door een begeleidingscomité. De in de subsidieovereenkomsten opgenomen afspraken laten toe dat het bereiken van de vastgelegde doelstellingen periodiek met voldoende detail kan worden gemeten. Het project van de Bond Beter Leefmilieu werd in maart 2013 omwille van het niet bereiken van de doelstellingen voortijdig stopgezet. Op basis van een evaluatie half 2013, werd beslist om een nieuwe oproep 2014-2016 te lanceren voor de doelgroepen huishoudens, bouwprofessionals en landbouwbedrijven. Voor de doelgroep bedrijven is het, ook in het licht van de evaluatie (cf.9.2), aangewezen inhoudelijke aansluiting en financiering te zoeken bij initiatieven uit andere beleidsvelden (Economie).

Het VEA lanceert in het najaar van 2013 een nieuwe oproep voor het indienen van voorstellen voor nieuwe energieconsulentenprojecten 2014-2016 voor huishoudens, landbouwbedrijven en bouwprofessionals en zal opnieuw instaan voor de projectopvolging en evaluatie. De Vlaamse Regering keurde op 19 juli 2013 een KMO energie-efficiëntie plan (KEEP) goed, waar o.m. voorzien werd de ervaring opgedaan in de energieconsulentenprojecten naar bedrijven in te zetten om concrete calls te lanceren om de ondersteuning van technologiespecifieke energiebesparingsmaatregelen aan te bieden aan bedrijven.

9. Uitwerken en concretiseren van een vernieuwde beleidsaanpak voor energie-efficiëntieverbeteringen in ondernemingen

Sinds 2004 legt de VLAREM-wetgeving eisen inzake energie-efficiëntie op aan inrichtingen met een totaal jaarlijks primair energieverbruik van minstens 0,1 PJ. Dit gebeurde via het besluit Energieplanning (nu opgenomen in het Energiebesluit). Op jaarbasis werden in 2012 een 30-tal energiedeskundigen aanvaard. Er werden tevens een 30-tal energiestudies en een 9-tal energieplannen beoordeeld in het kader van de milieuvergunningsprocedure.

Het zijn echter vooral de vrijwillige instrumenten zoals het benchmarking- en auditconvenant, die beide verder gaan dan deze regelgeving, die de grote industriële bedrijven aanzetten tot een efficiënt energiegebruik.

Voor de grote groep van tienduizenden kleine bedrijven zijn deze vrijwillige instrumenten ongeschikt. De kleine bedrijven hebben in eerste instantie vooral nood aan informatie, advies en begeleiding.

9.1. Energiebeleidsovereenkomsten met grote, industriële ondernemingen

In het benchmarkingconvenant verbonden meer dan 180 vestigingen zich ertoe om de wereldtop op vlak van energie-efficiëntie ten laatste in 2012 te bereiken en die positie te handhaven. Uit het laatst beschikbare jaarverslag van de Commissie Benchmarking (2011) blijkt dat de geplande energie-efficiëntie verbeteringen in 2011 bijna werden gehaald. De convenantbedrijven scoren op vlak van energie-efficiëntie globaal genomen wel beter dan de wereldtop (13,8 PJ onder de wereldtop). De globale resultaten van het benchmarkingconvenant uitgedrukt als primaire energiebesparing (elektrisch + fossiel) door de realisatie van maatregelen (energiebesparende/energie-efficiëntieverbeterende investeringen) bedragen 3,52 PJp in 2008, 2,47 PJp in 2009, 7,46 PJp in 2010 en 6,05PJp in 2011⁶.

Meer dan 220 vestigingen verbonden zich ertoe om het auditconvenant uit te voeren. Uit het jaarverslag 2011 van de Auditcommissie blijkt dat het totale primaire energieverbruik in 2011 lichtjes gedaald is ten opzichte van 2010. De verdere verbetering van de energieprestatie-index is weerom het resultaat van de realisatie van besparingen door de uitvoering van de maatregelen en een verhoogd energiebewustzijn binnen een groot deel van de deelnemende bedrijven. In 2011 werd globaal over alle auditconvenantbedrijven heen een energie-efficiëntieverbetering gerealiseerd van ongeveer 9,5% ten opzichte van het referentiejaar 2005. Investeringsresultaten in effectieve energiebesparing. De globale resultaten van het auditconvenant uitgedrukt als primaire energiebesparing (elektrisch + fossiel) door de realisatie van maatregelen (energiebesparende/energie-efficiëntieverbeterende investeringen) bedragen 45 TJp in 2005, 295 TJp in 2006, 803 TJp in 2007, 703 TJp in 2008, 1024 TJp in 2009, 859 TJp in 2010 en 715TJp in 2011⁷.

Het jaarverslag 2012 van zowel de Commissie Benchmarking als de Auditcommissie zal beschikbaar zijn in het vierde kwartaal van 2013 (websites www.benchmarking.be en www.auditconvenant.be). Het benchmarking- en de auditconvenant lopen af eind 2013.

⁶ Bron: Jaarverslag 2011 van de Commissie Benchmarking

⁷ Bron: Jaarverslag 2011 van de Auditcommissie

In 2012 werd een ontwerp voor nieuwe energiebeleidsovereenkomsten principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Op 2 mei 2013 volgde de bespreking van deze energiebeleidsovereenkomsten in de Commissie Energie van het Vlaams Parlement.

Door de federale overheid werd het dossier van de energiebeleidsovereenkomsten bij de Europese Commissie aangemeld in kader van de staatssteunregels. Na afronding van deze aanmeldingsprocedure kan de Vlaamse Regering de energiebeleidsovereenkomsten definitief goedkeuren en kunnen de energiebeleidsovereenkomsten in werking treden, vermoedelijk eind 2013, begin 2014. In afwachting daarvan wordt het Auditconvenant in november 2013 verlengd via een beslissing van de Vlaamse Regering.

Na inwerkingtreding van de energiebeleidsovereenkomsten kunnen de ondernemingen uit de doelgroep voor hun vestigingen toetreden tot de energiebeleidsovereenkomsten. 2014 zal het jaar worden waarin de ondernemingen energiedeskundigen aanstellen en energieplannen (laten) opmaken voor hun toegetreden vestigingen.

9.2. Kleine ondernemingen motiveren om energie te besparen

In het voorjaar van 2011 werden voor de doelgroepen van kleine ondernemingen drie energieconsulentenprojecten opgestart (zie III.8.3). De verdere opvolging ervan gebeurt in de begeleidingscomités.

Deze energieconsulentenprojecten eindigen eind 2013, en werden halfweg 2013 door het VEA geëvalueerd. De huidige energieconsulentenprojecten laten geen efficiënte en realistische monitoring van de resultaten van energiebesparende investeringen bij KMO's toe. Op die manier is het niet mogelijk de projectkosten af te wegen ten opzichte van de resultaten ervan. De huidige inschatting van het VEA is dat vooral resultaten worden gerapporteerd dankzij zachte acties (workshops, opleidingen, audits) maar dat de energieconsulentenprojecten voor bedrijven onvoldoende hebben aangezet tot effectieve investeringen.

Bedrijven kunnen vandaag en in de toekomst voor het verhogen van hun energie-efficiëntie beroep doen op heel wat bestaande instrumenten zoals onder meer de Ecologiepremie plus, strategische ecologiesteun, energiescans van het Agentschap Ondernemen en de ondersteuning door de netbeheerders. Op basis daarvan en rekening houdend met de evaluatie van de lopende projecten zal voor een eventuele verderzetting van energieconsulenten voor bedrijven vooral in andere beleidsvelden (Economie) inhoudelijke aansluiting en budgettaire middelen worden gezocht.

De Vlaamse Regering keurde op 19 juli 2013 een KMO energie-efficiëntie plan (KEEP) goed, waar o.m. voorzien werd de ervaring opgedaan in de energieconsulentenprojecten naar bedrijven in te zetten om concrete calls te lanceren om de ondersteuning van technologiespecifieke energiebesparingsmaatregelen aan te bieden aan bedrijven.

10. Opdrijven hernieuwbare energieproductie tegen 2020

10.1. Juridische omzetting van de richtlijn hernieuwbare energie – actieplan hernieuwbare energie

De onderhandelingen over de intra-Belgische lastenverdeling van de hernieuwbare energiedoelstelling 2020 zijn lopende. Hieruit zal een Vlaamse doelstelling voortvloeien. Er wordt tegen eind 2013 een Vlaams actieplan hernieuwbare energie 2020 opgesteld dat een verdere groei van de productie van hernieuwbare energie moet garanderen.

Het tweede voortgangsrapport van het nationaal actieplan hernieuwbare energie is in voorbereiding. Het rapport moet tegen 31 december 2013 aan de Europese Commissie bezorgd worden.

Het Vlaams actieplan hernieuwbare energie 2020 zal verder uitgewerkt worden en een visie op lange termijn (2030-2050) wordt in het plan geïntegreerd.

10.2. Beleid uitbouwen voor de bevordering van groene warmte

Met de beslissing van 21 december 2012 heeft de Vlaamse Regering de premies voor zonneboilers grondig bijgesteld. Met ingang van 2013 werd het maximum premiebedrag en het maximum steunpercentage voor woningen verlaagd om overdimensionering en oversubsidiëring te vermijden. Het maximumbedrag voor niet-woongebouwen werd verhoogd om ook grootschaliger projecten, waarvoor een aanzienlijk potentieel bestaat, mogelijk te maken. Daarnaast komen nu ook nieuwere woningen in aanmerking voor de zonneboilerpremie.

Er is een nieuw ondersteuningsmechanisme voor groenewarmteproductie voor installaties groter dan 1 MW, voor restwarmterecuperatieprojecten en voor de injectie van biomethaan ingevoerd. In het najaar van 2013 wordt een eerste call gelanceerd, in 2014 volgen er opnieuw twee.

10.3. Minimaal aandeel hernieuwbare energie in gebouwen opleggen

Op 1 januari 2014 treedt de verplichting in werking voor alle nieuwe woningen, kantoren en scholen om een systeem van hernieuwbare energie-opwekking te integreren.

10.4. Stabiël en vooruitstrevend groenestroombeleid verder zetten

Het binnen het VEA opgerichte Monitoring en Evaluatie Team startte in oktober 2012 met haar werkzaamheden en is verantwoordelijk voor de uitvoerende taken in het kader van de hervorming van de steunmechanismen voor groene stroom en WKK. Het VEA beantwoordt vragen omtrent de hervorming, organiseert stakeholderoverleg, stelt de rapporten op voor de berekening van de bandingfactoren en behandelt de aanvragen tot verlenging van de steunperiode voor installaties met een startdatum voor 1 januari 2013.

In 2013 werden reeds drie rapporten voor de berekening van de onrendabele toppen en bandingfactoren van groene stroom- en WKK-installaties afgewerkt (rapport VEA OT/Bf 2012, rapport VEA OT/Bf 2013/1 en rapport VEA OT/Bf 2013/2). Eind 2013 zal een vierde rapport worden gefinaliseerd (specifiek voor installaties op zonne-energie, waarvoor halfjaarlijks een nieuwe bandingfactor wordt bepaald). Voor deze rapporten wordt steeds uitvoerig stakeholderoverleg georganiseerd. De rapporten gaven reeds aanleiding tot twee

gepubliceerde ministeriële besluiten⁸. In het rapport 2013/2 werd ook een evaluatie van het quotumpad en de subdoelstellingen opgenomen door VEA. Twee aanvragen voor nieuwe projectcategorieën werden ontvangen en beoordeeld.

In 2013 werden de eerste aanvragen voor een projectspecifieke bandingfactor (cfr. artikel 6.2/1.7 van het Energiebesluit) in behandeling genomen.

Tot halfweg 2013 werden voor groenestroominstallaties reeds 23 verlengingsaanvragen ingediend. Voor WKK-installaties werden (wegens de reeds bestaande degressiviteit) geen verlengingsmogelijkheden voorzien.

Verdere verfijning van het juridisch kader werd vorm gegeven in het decreet houdende diverse bepalingen inzake energie van 28 juni 2013 (BS 28 juni 2013) en het besluit van de Vlaamse Regering van 21 december 2012 tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft o.a. de berekening voor de onrendabele toppen (BS 31 december 2012).

Het VEA zal in 2014 twee rapporten uitbrengen, waarin opnieuw een evaluatie van het quotumpad opgenomen zal worden.

Ter verdere onderbouwing van het eerste rapport 2014 zal het VEA de kosten voor (een aantal types van) groenestroominstallaties in andere Europese lidstaten oplijsten en bekijken welke oorzaken geïdentificeerd kunnen worden om markante verschillen in kostenparameters te verklaren (zgn. ‘buurlandentoets’).

10.5. Toepassing van hernieuwbare energie in transport begeleiden

De Europese Commissie heeft twee nieuwe voorstellen voor regelgeving gepubliceerd. Het eerste voorstel is een wijziging van de richtlijn hernieuwbare energie zodat voor de invulling van de doelstelling van 10% voor transport rekening gehouden wordt met de ILUC-problematiek. Het tweede voorstel houdt een verplichte uitrol van infrastructuur voor alternatieve brandstoffen in. Het departement LNE en het VEA blijven het proces volgen en blijven actief betrokken bij de nieuwe voorstellen van de Europese Commissie.

⁸ Ministerieel besluit van 18 januari 2013 houdende vastlegging van de bandingfactoren van groenestroomcertificaten en warmtekrachtcertificaten voor 2013, BS 29 januari 2013; Ministerieel besluit van 22 maart 2013 houdende vastlegging van de bandingfactoren van groenestroomcertificaten en warmte-krachtcertificaten voor 2013 II, BS 29 maart 2013.

10.6. Voldoende beschikbaarheid van duurzame biomassa verzekeren

Om een duurzaam gebruik van biomassa te garanderen, zijn duurzaamheidscriteria belangrijk. De Europese richtlijn hernieuwbare energie legt duurzaamheidscriteria op voor vloeibare biomassa. Deze criteria zijn omgezet in een regelgevend kader voor het Vlaams Gewest.

Europa legt geen bindende duurzaamheidscriteria op voor gasvormige en vaste biomassa. Het Vlaams Gewest is hier echter wel voorstander van. Daarom werden op Vlaams niveau in de steunregeling voor groene warmte (zie III.10.2) duurzaamheidscriteria ingevoerd.

Zodra de Europese Commissie een voorstel van regelgevend kader heeft gepubliceerd, zal dit na overleg op Vlaams niveau worden uitgewerkt in een regelgevend kader.)

11. Ondersteunen van de aansluiting van groenestroom- en warmte-krachtinstallaties op het net

In september 2012 werd de studie ‘onthaalcapaciteit’ opgeleverd, een samenwerking tussen de VREG, VITO, Elia en de distributienetbeheerders. De uitvoering van de studie wordt ook mee opgevolgd door de departementen van de beleidsdomeinen LNE, LV, RWO en EWI en door het VEA. In deze studie wordt onderzocht hoe de uitbouw van het net en de inplanting van decentrale elektriciteitsproductie beter op elkaar kunnen worden afgestemd. Door na te gaan waar er enerzijds nog capaciteit is op het net, en wat anderzijds de interessante plekken zijn voor de diverse vormen van hernieuwbare energieopwekking en WKK, kunnen de investeringen in de netten en de inplanting van de investeringsprojecten meer doordacht gebeuren.

Zo voorkomen we dat projecten gepland worden zonder dat er rekening wordt gehouden met de capaciteit van het net en dat de nettarieven stijgen door ondoordachte investeringen in netcapaciteit.

Ik heb aan de VREG gevraagd om onder meer op basis van deze studie duidelijke en objectieve criteria voor de beoordeling van de investeringsplannen van de elektriciteitsnetbeheerders uit te werken, ter evaluatie van hun taak tot het aanhouden of plannen van voldoende capaciteit voor de aansluitbaarheid van decentrale productie.

Bij aansluitingen met “flexibele toegang”, worden productie-installaties van elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen of kwalitatieve warmte-krachtkoppeling ten gevolge van congestie op het net bij normale uitbatingsomstandigheden of in N-1-situaties, al dan niet in afwachting van netversterkingen, afgeregeld. Hun toegang tot het net wordt beperkt of geschorst. Daarom heb ik ook gevraagd aan de VREG om voorstellen te doen m.b.t. de flexibele toegang tot de netten, die zowel voor netbeheerders, voor consumenten als voor producenten de nodige investeringszekerheid kunnen bieden.

12. Bevorderen van de markt in groenestroom- en warmte-krachtcertificaten

Hoewel goede instrumenten aanwezig zijn (registratie van transacties in de certificatedatabank van de VREG, bilaterale verkoopmogelijkheden, anonieme verkoopmogelijkheden via Belpex, sterk verbeterde transparantie over de marktwerking door de maandelijkse publicatie van uitgebreide handelsgegevens door de VREG) staat de markt in groenestroom- en warmte-krachtcertificaten nog steeds onder druk als gevolg van het grote overschot aan certificaten (zie omgevingsanalyse, hoofdstukken II.2.1. en II.2.2.)

Conform het besluit dat de Vlaamse Regering binnenkort definitief zal goedkeuren, zullen de elektriciteitsdistributienetbeheerders het overschot aan groenestroomcertificaten en warmtekrachtcertificaten gedeeltelijk “banken” om een stabiel investeringsklimaat te garanderen.

13. Opleiding en informatie voor hernieuwbare energieproductie

Zie hoofdstukken III.3.4 en III.7.

14. Garanderen van een stabiel investeringsklimaat voor WKK

De ondersteuning van WKK is mee opgenomen in de hervormde certificatensystemen. Zie hoofdstuk III.10.4.

15. Marktintroductie van micro-WKK voorbereiden en ondersteunen

Het VEA heeft een snelle standaard screeningtool laten ontwikkelen, waarmee op een eenvoudige manier een eerste haalbaarheidsinschatting voor een micro-WKK kan worden uitgevoerd. Het VEA heeft in de loop van 2012 en 2013 een promotiecampagne voor micro-WKK-installaties gevoerd, in eerste instantie gericht op de doelgroep van lokale besturen. Er is in 2013 een bemeteringsproject opgestart voor huishoudelijke micro-WKK-installaties. De bedoeling is om een beter zicht te krijgen op de werkelijke besparingen die worden gerealiseerd door dit type van installaties. In 2013 werd ook een pilootprogramma opgestart voor micro-WKK-projecten in de sociale huisvesting.

16. Monitoring groene jobs

Zie II.4..

17. Het bestaande distributienet uitbouwen tot een ‘slim net’

De distributienetbeheerders voeren sinds oktober 2012 een grootschalig proefproject uit inzake nieuwe slimme elektriciteits- en aardgasmeters. Op basis van dit proefproject kan een actualisatie gemaakt worden van de kosten en baten van een uitrol, en een onderbouwde beslissing worden genomen over een eventuele uitrol.

Via het Beleidsplatform loopt de discussie over de transitie naar slimme netten. Die transitie is in grote mate geënt op technologische innovaties die een betrouwbare netbedrijfsvoering kunnen combineren met een actievere deelname van consumenten op de elektriciteitsmarkt. De actuele discussie is toegespitst op de wijze waarop vraag en aanbod van elektriciteit op een flexibelere wijze op elkaar kunnen worden afgestemd. In 2014 wordt een pilootproject opgezet in samenwerking met Elia en de distributienetbeheerders dat moet evalueren of verbruikers op distributienetten via aggregatoren diensten aan Elia kunnen aanleveren in het kader van de compensatie van onevenwichten. Dergelijke projecten moeten kennis opbouwen voor een aanpassing van het marktmodel, een wettelijk en contractueel kader dat de rol van vraagrespons expliciteert en faciliteert, en de hiervoor noodzakelijke gegevensuitwisselingsprocessen.

De implementatie van de nieuwe richtlijn energie-efficiëntie maakt een aantal keuzes noodzakelijk, meer in het bijzonder omtrent de functionaliteiten van de nieuwe metertechnologie en de rol van vraagrespons. Op basis van bovenstaande pilootprojecten en de verschillende onderzoeken die in samenwerking met universiteiten en bedrijven lopen, moet het mogelijk zijn om een voorstel hiervoor uit te werken en aan het Vlaams Parlement voor te leggen.

Naast de evaluatie van de dienstverlening aan Elia, moet verder worden onderzocht of er, zowel vanuit de decentrale productie als vanuit de afname op distributienetten, diensten kunnen worden aangeboden aan de distributienetbeheerders, die een efficiënter netbeheer kunnen ondersteunen. Dit is uiteraard gekoppeld aan de functionaliteiten van de gekozen nieuwe metertechnologie, en aan de wijze waarop de aanbieders van dergelijke diensten vergoed worden voor de levering van deze diensten.

18. Uitwerken van een regeling voor gesloten distributiesystemen en directe lijnen en leidingen

De in 2011 ingevoerde decretale regeling voor de aanleg en het beheer van gesloten distributienetten leidde tot nu toe tot vijf beslissingen van de VREG met betrekking tot ontvangen meldingen van beheer van gesloten distributienetten. In het kader van deze dossiers, en van de herziening van het Technisch Reglement Distributie Elektriciteit/Gas en de opstelling van het Technisch Reglement Plaatselijk Vervoernet, overlegde de VREG uitvoerig met de beheerders van deze gesloten netten. Het vooropgestelde doel was om een marktmodel en procedures uit te tekenen die de toegang tot deze netten moest mogelijk maken met een minimum aan administratieve verplichtingen voor de betrokken partijen.

De VREG nam in hetzelfde tijdsbestek acht beslissingen met betrekking tot ontvangen aanvragen om toelating tot de aanleg van een directe lijn. De meeste aanvragen werden geweigerd, voornamelijk omdat er een net beschikbaar is in de nabijheid van de installaties met voldoende toegangsmogelijkheden.

Voor de behandeling van dossiers waarbij een deel van het gesloten net voor elektriciteit op 150 kV of een hoger spanningsniveau wordt uitgebaat, of waarbij het gesloten net voor aardgas gekoppeld is aan het vervoersnet van Fluxys, is overleg met de federale overheid opgestart. In het licht van de recente uitspraak van het Grondwettelijk Hof (arrest nr. 98/2013 van 9 juli 2012) over de regionale bevoegdheid inzake distributie, zal bekeken worden of deze dossiers door de VREG kunnen worden behandeld.

19. Invoeren van een nieuw marktmodel voor de elektriciteits- en aardgasmarkt

Net zoals in 2012 het geval was, werden in de eerste helft van 2013 verder intensieve gesprekken gevoerd tussen distributienetbeheerders, energieleveranciers, transmissie- en vervoernetbeheerders en regionale energieregulators over nieuwe marktafspraken voor de energiemarkt. Het nieuwe marktmodel van de energiemarkt krijgt volop vorm in het kader van de implementatie van ATRIAS, dat in de toekomst (streefdatum is midden 2016) zal fungeren als 'Central Market System'⁹, zeg maar centraal punt voor uitwisseling van alle data die tussen de marktpartijen op een vrije elektriciteits- en gasmarkt moeten circuleren, zoals

⁹ Vroeger werd hiervoor de term "Central Clearing House" gebruikt, maar dit roept teveel het beeld van een financiële verrekenskamer op. Het gaat hier over de datastromen die nodig zijn om de marktprocessen in de energiemarkt te kunnen uitvoeren, niet over financiële informatie.

verbruiks- en adresgegevens of technische gegevens over de aansluiting of de meters. De oprichting van het Central Market System moet de efficiëntie van de marktprocessen (leverancierswissels, verhuizingen, facturatie, ...) en de marktwerking sterk verbeteren, in het voordeel van de elektriciteits- en aardgasklanten. Ook zal in dit nieuwe marktmodel aandacht zijn voor nieuwe partijen zoals energiedienstenleveranciers en aggregatoren aan zowel productie- als aan vraagzijde.

Het is de bedoeling dat ATRIAS vanaf midden 2016 operationeel wordt als centrale punt voor uitwisseling van alle marktdata en op dat moment ook klaar is voor de data-uitwisseling die nodig is in een markt waarin ten dele slimme meters functioneren. In 2012 werd het overleg opgestart om de bestaande marktprocessen om te vormen tot marktprocessen die 'smart meter ready' zijn en rekening houden met de opkomst van decentrale productie. De regulator heeft een centrale rol in dit marktoverleg om toe te zien op de correcte uitvoering van de energieregelgeving om ervoor te waken dat bij de uitwerking van de nieuwe marktprocessen gezocht wordt naar de oplossingen met de grootst mogelijke maatschappelijke meerwaarde, met bijzondere aandacht voor de belangen van de energieafnemers.

20. Versterken en verbeteren van de marktwerking door een efficiënte en effectieve informatieverlening en communicatie naar de afnemers

Een goede marktwerking vereist een goede kennis bij de Vlaamse consumenten, bedrijven, belangenorganisaties, enz. over de werking en opportuniteiten in de Vlaamse elektriciteits- en gasmarkt. De informatieverlening door de VREG via zijn website is daartoe een belangrijk instrument.

Op www.vreg.be kan men de "V-TEST" vinden, een webmodule waarmee kleinzakelijke afnemers en gezinnen maandelijks de actuele prijzen en voorwaarden van de leveranciers van elektriciteit en aardgas kunnen vergelijken.

Op 1 juli 2013 ging ook het systeem van start waarbij op basis van de V-test aan gezinnen die door de distributienetbeheerder beleverd worden maar schuldenvrij zijn, eenmaal per jaar een gepersonaliseerde simulatie wordt gestuurd om hen zo erop te wijzen dat ze bij een van de commerciële leveranciers aanzienlijk goedkoper af kunnen zijn.

Sinds eind 2011 wordt ook een vergelijking aangeboden van de dienstverlening door de leveranciers (SERVICECHECK), met gegevens die per kwartaal aangepast worden. De Servicecheck wordt door Eurelectric als een 'best practice' geciteerd als manier om de klanten te ondersteunen bij het maken van een onderbouwde en weloverwogen leverancierskeuze. Na de in 2012 en 2013 uitgevoerde specifieke informatiecampagnes naar de moeilijker te bereiken doelgroepen van allochtonen en mensen in armoede, is in de tweede helft van 2013 een specifieke informatiecampagne gestart worden naar senioren. De vraag naar een transparante en verruimde aansprakelijkheid van de distributiedistributienetbeheerder bij langdurige stroomonderbreking of onderbreking van de gasvoorziening, een onrechtmatige afsluiting of een te late aansluiting is niet nieuw. In het verleden leidde dit al tot een herziening (uniformisering en lichte verruiming) van het aansprakelijkheidsregime. Als gevolg van een aantal gerechtelijke uitspraken is het duidelijk geworden dat er evenwel nood is aan een decretale regeling hiervan. Een ontwerp van decreet werd daartoe midden 2013 principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering. De definitieve goedkeuring van dit decreet zou nog voor het einde van de legislatuur moeten gebeuren.

21. Opvolgen van de openbardienstverplichtingen

21.1. Verplichte uitbreiding van het aardgasnet

De aardgasnetbeheerders hebben een decretale verplichting om de aansluitbaarheidsgraad van hun netten in woongebied op te drijven. Wel wordt hierbij rekening gehouden met de ontwikkeling van de werkelijke aansluitingsgraad. Sinds 2012 moet bij de berekening van de aansluitbaarheidsgraad rekening gehouden worden met de aanwezigheid van biogas- en warmtenetten. Ook passiefwoningen en woningen die in hun volledige verwarmingsbehoefte voorzien door middel van hernieuwbare energiebronnen moeten door de netbeheerder niet meer aansluitbaar zijn op het aardgasnet.

Uit de analyse die de VREG in 2013 heeft gemaakt is voorlopig geen nood vastgesteld om verplichtingen op te leggen voor andere dan woongebieden. Evenmin kan uit de evolutie van de aansluitingsgraad worden besloten dat de doelstellingen qua aansluitbaarheid naar beneden toe moeten worden bijgesteld. De VREG zal specifiek bekijken in hoeverre het halen van een aansluitbaarheidsgraad van 99% in 2020 over het geheel van de gebieden die in het gewestplan de bestemming hebben van woongebied, woongebied met culturele, historische en/of esthetische waarde of woonuitbreidingsgebied hebben, opportuun is in het licht van de evolutie naar lage-energienieuwbouw en de ontwikkeling van warmtenetten.

21.2. Gratis kilowattuur

Er wordt nagegaan of er in het federaal consumentenakkoord energie bindende afspraken kunnen worden gemaakt over rechtzettingstermijnen bij fouten in de toekenning van de gratis kWh. Mocht dit niet het geval zijn, zal worden onderzocht of dit op niveau van de Vlaamse regelgeving kan voorzien worden. Aan de leveranciers zal worden gevraagd om op de jaarfactuur niet enkel te verwijzen naar de maatregel zelf maar ook te vermelden op hoeveel kWh men precies recht heeft, namelijk 100 kWh per toegangspunt vermeerderd met 100 kWh per gedomicilieerd gezinslid.

21.3. Sociale openbardienstverplichtingen

Het vernieuwde beleidskader voortvloeiend uit de evaluatie van 2011 en goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 7 september 2012, werd volledig geïmplementeerd. De maatregelen focussen op de volgende doelstellingen:

- het verbeteren van de dienstverlening van leveranciers;
- het faciliteren van de terugkeer van klanten die de netbeheerder belevt naar de voordeligere commerciële markt;
- het maximaal vermijden van de afsluiting van de toevoer van elektriciteit en aardgas;
- het optimaliseren van de sociale statistieken.

De brieven die de commerciële leveranciers versturen, werden geoptimaliseerd naar leesbaarheid. Vanaf juli 2013 krijgen schuldenvrije afnemers bij de netbeheerder een leveranciersvergelijking op maat waarmee ze worden aangespoord terug te keren naar een voordeliger commerciële leverancier. De door mij meermaals aanbevolen federale beslissing om de tarieven die de netbeheerders aanrekenen aan de gedropte klanten die zij beleveren gevoelig te verlagen vanaf augustus 2013, faciliteert mee het bereiken van de doelstellingen van de Vlaamse sociale openbardienstverplichtingen. De brochure over het gebruik van de budgetmeters werd op basis van gespecialiseerd taaladvies herschreven in een voor een brede doelgroep meer verstaanbare versie. Het onderzoek naar de betaalplannen bij leveranciers

loopt en de VREG zal een rapport met conclusies en aanbevelingen opleveren. Rond waarborgregeling wordt op basis van de definitieve tekst van het herwerkte consumentenakkoord bekeken of dit volstaat dan wel of bijkomende maatregelen nodig zijn. Ook werd de procedure van schriftelijke communicatie die de netbeheerders moeten volgen bij wanbetaling geanalyseerd met het oog op het gevoelig verlagen van de administratieve last en de aan de klant doorgerekende verzendingskosten. Een aanpassing van de regelgeving voor dit laatste punt werd door de Vlaamse Regering voor een tweede keer principieel goedgekeurd op 27 september 2013.

De lopende regelgevende initiatieven worden na finale goedkeuring geïmplementeerd. Op basis van het onderzoek over het werken met waarborgen en afbetalingsplannen, zal beoordeeld worden of regulering verder kan bijdragen tot de bescherming van de energiegebruiker en of daar regelgevende initiatieven voor moeten worden genomen.

21.4. Doelstellingen netbeheerders op vlak van rationeel energiegebruik (REG)

Hierbij wordt verwezen naar de REG-openbaredienstverplichtingen van de netbeheerders en de wijzigingen die ingingen op 1 januari 2012 (zie hoofdstuk III.4.).

22. Hervorming VREG

De VREG moet zich kunnen concentreren op zijn kerntaken als energieregulator. Dit zal meer dan ooit nodig zijn met het oog op de toekenning van een nieuwe bevoegdheid aan de VREG, de bevoegdheid over de distributenettarieven, zoals voorzien in het Vlinderakkoord. Om op deze kerntaken te kunnen focussen, zal zijn huidige taak inzake de behandeling van groenestroom- en warmtekrachtdossiers worden overgedragen aan andere instanties. De behandeling van de dossiers van eigenaars van zonnepanelen zal worden overgedragen aan de distributienetbeheerders. Deze zullen een uniek loket aanbieden voor de eigenaars van zonnepanelen aangesloten op hun net, waar deze zowel terecht zullen kunnen voor aspecten in verband met de aansluiting van de PV-installatie op het net als voor vragen in verband met de toekenning en uitbetaling van groenestroomcertificaten en garanties van oorsprong voor de elektriciteit opgewekt via de zonnepanelen.

Voor wat de andere groenestroom- en warmte-krachtinstallaties betreft, zal deze taak overgenomen worden door het VEA, dat reeds belangrijke taken heeft inzake de steunverlening aan deze installaties. In beide gevallen zou de overdracht van deze taken moeten leiden tot efficiëntiewinsten, door clustering van deze taken met bestaande processen bij de ontvangende instanties. De herverdeling van taken werd door de Vlaamse Regering principieel goedgekeurd op 6 september 2013.

Overleg tussen VREG, VEA en DNB over praktische aanpak van deze overdracht is lopende. De streefdatum voor de overdracht naar het VEA is 1 januari 2014. Bij netbeheerders zal dit project geïntegreerd worden in het reeds lopende project “uniek loket voor PV”.

23. Voorbereiden overdracht bevoegdheid distributenettarieven

In het kader van het institutioneel akkoord over de zesde staatshervorming zal de bevoegdheid met betrekking tot de distributenettarieven overgedragen worden van de federale overheid naar de gewesten. Voor het Vlaams Gewest betekent dit logischerwijze dat de VREG deze bevoegdheid zal krijgen. De VREG is momenteel bezig met de voorbereiding van deze overdracht.

IV. Linken met andere beleidsvelden en -niveaus

1. Wisselwerkingen met andere beleidsvelden binnen de Vlaamse overheid

1.1. Wonen

Vanaf 2015 zal in het kader van de Vlaamse Wooncode rekening gehouden worden met de aanwezigheid van dakisolatie bij de beoordeling van woningen en gebouwen. Om het energieprestatiecertificaat residentiële gebouwen te kunnen gebruiken om de aanwezigheid van dakisolatie vast te stellen, werd het EPC aangepast. Sinds midden januari 2013 wordt op de bijlage van de invoergegevens van het EPC de R-waarde van de dakisolatie samen met de oppervlakte vermeld. Op die manier kan eenvoudig worden vastgesteld of de woning al dan niet voldoet aan de eis inzake dakisolatie. De energieprestatiedatabank werd ontsloten voor de inspecteurs van Wonen Vlaanderen en de gemeenten, zodat zij de energieprestatiecertificaten kunnen consulteren voor de controle van de verplichting.

Voor de sociale woningen wordt werk gemaakt van een inhaaloperatie op het vlak van energie-efficiëntie. Binnen het Energiefonds, beheerd door het VEA, is 6,80 miljoen euro gereserveerd voor subsidies aan de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (VMSW) voor het versneld vervangen van enkel door hoogrendementsglas in de sociale huisvestingssector. De sociale huisvestingsmaatschappijen kunnen hiervoor via de VMSW een premie van 100 euro per m² hoogrendementsglas krijgen. Eind 2012 waren er 216 dossiers in de fase van uitbetaling aangemeld bij het VEA, goed voor 68.000 m² ramen in 3.376 woningen voor een totaal subsidiebedrag van 6,80 miljoen euro. De betrokken reservering is dan ook volledig benut.

Voor de subsidies aan SVK's, zie III.6.2.

1.2. Sociale economie

De energiescans die de netbeheerders gratis aanbieden (zie hoofdstuk III.8.2), worden momenteel in het merendeel van de gemeenten uitgevoerd door energiesnoeibedrijven uit de sociale economie.

In 2009 zijn energiesnoeiers ook gestart met eenvoudige dakisolatiewerken. Ze zijn vandaag met één of meer activiteiten in ongeveer 85% van de Vlaamse gemeenten actief en blijven hun energiebesparende activiteiten verder verbreden (onderzoek uitvoering van vloer- en muurisolatie, verruiming energiescan richting woonkwaliteit) en professionaliseren. Er zijn regelmatig contacten tussen Komosie (koepel van sociale economiebedrijven) en de overheid (beleidsvelden Wonen, Energie en Sociale Economie).

In de sociale dakisolatieprojecten voor private huurwoningen (zie hoofdstuk III.6.2.2), bewijzen aannemers uit de sociale economie dat ze kwalitatief en kostenefficiënt werk leveren met aandacht voor de specifieke noden van maatschappelijk kwetsbare bewoners. De sociale economie kan ook een rol spelen in de productie van hernieuwbare energie met bijvoorbeeld biomassa.

1.3. Overheidsinvesteringen

De oprichting van het Vlaams Energiebedrijf is een sleutelproject in uitvoering van het Regeerakkoord en (ViA), doorbraak 'Groen en dynamisch stedengewest'.

Er is regelmatig overleg tussen het VEA en het VEB om de samenwerkingsmogelijkheden te bespreken, te concretiseren en op te volgen. Het VEB wordt betrokken bij de voorbereiding van de omzetting van de richtlijn energie-efficiëntie (vnl. artikel 5), het actieplan bijna-energie neutrale gebouwen en het Energierenovatieprogramma 2020.

1.4. Bestuurszaken

De richtlijn energie-efficiëntie voorziet vanaf 2014 een jaarlijkse renovatiedoelstelling van 3% van de totale vloeroppervlakte van de gebouwen in eigendom of in gebruik van de Vlaamse overheid tot kostenoptimaal niveau (artikel 5). In 2014 en 2015 wordt de 3% berekend op de gebouwen met een totale bruikbare vloeroppervlakte van minstens 500 m². Vanaf 2016 wordt de drempel van 500 m² verlaagd naar 250 m².

Tegen 1 januari 2014 moeten de lidstaten een inventaris opstellen van de gebouwen die onder de verplichting vallen.

Het VEA maakt tegen eind 2013 in samenwerking met het departement Bestuurszaken een gebouwinventaris voor deze verplichting op. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de gegevens beschikbaar in de Vastgoedbank en de gegevens beschikbaar via de EPC's van publieke gebouwen. Vervolgens zal worden bepaald welke gebouwen prioritair gerenoveerd moeten worden.

1.5. Leefmilieu

Op 28 juni 2013 hechtte de Vlaamse Regering haar goedkeuring aan het Vlaams Klimaatbeleidsplan 2013-2020. Alle betrokken Vlaamse ministers worden gelast om de vermelde maatregelen binnen het eigen beleidsdomein tijdig en volledig uit te voeren en de haalbaarheid van bijkomende reductiemaatregelen voor het dichten van de resterende reductiekloof actief te onderzoeken. In het goedgekeurde nieuwe Vlaams Klimaatbeleidsplan 2013-2020 zijn een aantal nieuwe energiemaatregelen opgenomen (bijv. combipremie, zie III 4). De nodige informatie moet worden aangeleverd voor de monitoring van het plan en indien blijkt dat afgeweken wordt van de emissieprognoses 2013-2020, worden de ministers opgedragen om de beleidsmaatregelen te versterken en/of extra maatregelen te nemen.

De Vlaamse Regering besliste tevens dat het Vlaams Klimaatfonds moet worden geoperationaliseerd. Het momenteel beschikbare bedrag uit de verkoop van de restant van de nieuwkomersreserve uit de emissiehandelperiode 2008-2012, zal ingezet worden voor de cofinanciering van een eerste set maatregelen op korte termijn. Het VEA zal, waar nodig, ondersteuning bieden bij de uitwerking van de energiegerelateerde maatregelen.

Het VEA en het departement LNE plegen overleg omtrent de implementatie van de regelgeving inzake het onderhoud van verwarmingsinstallaties (regelmatig onderhoud, verwarmingsaudit).

1.6. Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed

De interdepartementale windwerkgroep (IWWG) werd in het kader van een aantal acties ter faciliteren van windturbineprojecten uitgebreid met de respectieve adviesinstanties die betrokken zijn bij de vergunningsprocedures en met het departement en het beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken (MOW) en het agentschap bevoegd voor onroerend erfgoed.

De Vlaamse Regering besliste om over te stappen naar een omgevingsvergunning ter vervanging van de stedenbouwkundige vergunning en milieuvergunning, wat ook kan zorgen

voor een betere inplanting en snellere vergunningsprocedure voor onder meer windturbineprojecten.

Er wordt onderzoek verricht hoe de uitbouw van het net en de inplanting van decentrale elektriciteitsproductie beter op elkaar kunnen worden afgestemd. Zie studie ‘onthaalcapaciteit’ in III.11.

Het departement LNE, de VREG en het VEA zijn ook betrokken bij de opmaak van het beleidsplan Ruimte Vlaanderen dat onder meer een visie ontwikkelt over de ruimtenoden voor energieproductie en energietransport en een belangrijk instrument zal zijn voor verdere verbetering van de energie-efficiëntie. Op korte termijn wordt binnen dit kader ook gewerkt aan een aantal concrete kortetermijnacties. Zo zal VEA, zowel als de Interdepartementale Windwerkgroep, betrokken zijn in de uitwerking van deze kortetermijnacties – Energielandschappen.

Het VEA en het beleidsveld Ruimtelijke Ordening inventariseren de bouwvoorschriften die een hinderpaal zijn voor energiezuinig bouwen en werken samen omtrent de sensibilisering van de lokale ambtenaren RO ter zake.

1.7. Economie

Op 4 mei 2012 besliste de Vlaamse Regering de steunpercentages te verhogen van de bestaande ecologiesteun voor ondernemingen die in het Vlaams Gewest gevestigd zijn. Hierbij komen enkel technologieën in aanmerking die voorkomen op een limitatieve technologieënlijst. Tevens is er een subsidiebonus voorzien in geval van een energie-, milieu- of eco-efficiëntiescan, milieucertificaat, of een milieumanagementsysteem (ISO 14001 / ISO 50001 / EMAS). Aanvullend op bovengaande steunregeling besliste de Vlaamse Regering op 20 december 2012 om ook een strategische ecologiesteun in te voeren. De strategische ecologiesteun wordt ingezet voor projecten die een integrale milieu- of energieoplossing op bedrijfsniveau bieden. Het betreft technologieën die, gezien hun uitzonderlijke en unieke karakter, moeilijk gestandaardiseerd kunnen worden en doorgaans niet in aanmerking komen om opgenomen te worden op de limitatieve technologielijs. Deze benadering biedt de onderneming een grotere keuzevrijheid bij het kiezen van haar investeringen, dan wanneer zij via die technologielijs gaat.

Er werd samen met het beleidsveld Economie en in overleg met de stakeholders een conceptnota “Actieplan voor het bevorderen van energie-efficiëntie in KMO’s en kantoren (KEEP)” uitgewerkt. De conceptnota werd op 19 juli 2013 door de Vlaamse Regering goedgekeurd. Voorgestelde acties zijn o.a.: onderzoeken of in de ecologiepremieregeling het bonussysteem kan worden afgebouwd en de basissteun verhoogd, aanbieden van gratis eerstelijns energiescans, KMO’s laten begeleiden door gespecialiseerde energiedeskundigen en energiedienstenbedrijven, doelgerichte sensibilisering en informatieverstrekking, bijsturing van de netbeheerderspremies.

1.8. Innovatie

Vanuit het innovatiebeleid zal de ontwikkeling van en het onderzoek naar innovatieve technieken of technologieën, sterker worden ondersteund en gestimuleerd. Groene energie (energie-efficiëntie, hernieuwbare energie en cleantech) wordt beschouwd als een multidisciplinair innovatieknooppunt.

Via de Vlaamse Raad voor Wetenschap en Innovatie (VRWI) worden innovatieregiegroepen samengebracht met als doel een strategische innovatieagenda voor de middellange termijn uit te tekenen. De VRWI heeft de opdracht gekregen om, via op te richten innovatieregiegroepen

(iRG's), een innovatieagenda te realiseren. De iRG's hebben hun eindrapport en het daaraan gekoppelde VRWI-advies bezorgd.

De iRG Bouw beschouwt het energetisch doorgedreven renoveren van het bestaande patrimonium als dé grote uitdaging. De aanbevelingen worden verder omgezet tot roadmaps met als doel specifieke 'slimme' innovatie-impulsen te genereren, die aansluiten bij verschillende lopende strategische beleidsoefeningen gericht op de bouwsector. Begin 2013 werd een eerste roadmap en innovatieagenda opgeleverd voor de realisatie van innovatieve renovatieconcepten van residentiële gebouwen met een focus op het bereiken van kostenoptimale energieprestatieniveaus. Het proeftuinconcept biedt hiervoor een gepast kader om via ambitieuze groepsgerichte renovatieprojecten deze innovaties 'op het terrein' te integreren, uit te testen en te optimaliseren.

Naast de bovenvermelde initiatieven zijn er verschillende projecten lopende die energiezuinig (ver)bouwen vanuit een innovatieve aanpak benaderen: RenoFase (IWT-VIS-project met o.a. WTCB, VCB, Bouwunie, NAV), COHERENO (IEE-project met o.a. VCB, VITO en PHP), Energieneutraal bouwen zonder meerkost (project innovatief aanbesteden).

1.9. Onderwijs

Voor de uitvoering van een investeringsprogramma inzake energiebesparingen in het onderwijs is 7 miljoen euro gereserveerd binnen het Energiefonds, beheerd door het VEA. Deze middelen konden door AGION en GO! aangewend worden om de door hen behandelde aanvragen tot betoelaging van investeringen in schoolgebouwen met een REG-onderdeel te financieren. Het betrokken protocol liep ten einde eind 2012. Er zijn door AGION 87 subsidiedossiers met een REG-investering goedgekeurd en doorgestuurd naar het VEA. Volgens de rapportering van AGION vertegenwoordigen deze 7,03 miljoen euro aan investeringen. 64,40% betreft investeringen inzake verbeterd dubbel glas, 35,45% investeringen inzake energiezuinige verwarming en 0,15% investeringen inzake energiezuinige verlichting. Deze investeringen zijn voor 4,97 miljoen euro vergoed uit het Energiefonds, waarvan 64,54% subsidies voor verbeterd dubbel glas, 35,27% voor energiezuinige verwarmingsinstallaties en 0,19% voor energiezuinige verlichting. Aan het GO! werd in 2012 vanuit het Energiefonds 1,57 miljoen euro uitbetaald om REG-dossiers van het GO! te betoelagen.

Deze REG-dossiers hebben betrekking op 3 projecten voor de vervanging van het buitenschrijnwerk op diverse locaties van de scholengroepen.

De energieprestatiedatabank van het VEA is sinds 2013 gekoppeld aan de Leer- en Ervaringendatabank (LED) van het Agentschap voor Kwaliteitszorg in Onderwijs en Vorming.

Het beleidsveld Onderwijs zal worden betrokken bij de evaluatie van het EPC voor publieke gebouwen, o.a. schoolgebouwen.

1.10. Fiscaliteit

Met het decreet van 23 mei 2008 houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2008, werd voor energiezuinige nieuwbouw een vermindering van de onroerende voorheffing ingevoerd vanaf aanslagjaar 2009. Een eigenaar van een woning die het E-peil E60 of lager behaalt, bekomt gedurende 10 jaar een korting van 20% op zijn jaarlijks te betalen onroerende voorheffing. Bij een E-peil E40 bedraagt de korting 40%. Voor kantoren geldt een korting van 20% op de onroerende voorheffing wanneer een E-peil E70 of lager wordt behaald.

De Vlaamse Regering heeft op 20 juli 2012 haar principiële goedkeuring gehecht aan het voorontwerp van decreet tot wijziging van de artikelen 257 en 258 van het wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 wat de onroerende voorheffing betreft. De grote lijnen van het voorstel zijn:

- Voor bouwaanvragen die lopen tot eind december 2012 blijft de huidige regelgeving behouden. De wetgeving wijzigt voor bouwaanvragen vanaf 1 januari 2013. Het financieel voordeel wordt groter, maar tegelijkertijd worden de voorwaarden ook strenger. Het onderscheid tussen woningen en niet-woongebouwen (bijvoorbeeld kantoren) verdwijnt;
- Voor bouwaanvragen vanaf 1 januari 2013 bedraagt de korting 50% op de onroerende voorheffing bij een E-peil van ten hoogste E50 en dit gedurende 5 jaar (en ten hoogste E40 voor bouwaanvragen vanaf 2014). Voor een E-peil van ten hoogste E30 bedraagt de korting 100% op de onroerende voorheffing, eveneens gedurende 5 jaar.

De Vlaamse Regering hechtte op 19 juli 2013 haar principiële goedkeuring aan het zogenaamde ‘schaduwpad’ voor E-peilen, i.e. E-peilniveaus waarvoor de overheid ondersteuning geeft aan voorlopers d.m.v. een premie en korting onroerende voorheffing. Hogergenoemde regeling zal op termijn aan dit schaduwpad worden aangepast.

1.11. Armoede

Zowel bij de VREG als bij het VEA is sinds begin 2008 een medewerker actief als aandachtsambtenaar ‘armoedebestrijding’. Die leveren hun bijdrage tot de jaarlijkse actualisering van het Vlaams actieplan armoedebestrijding. Bij besluit van 9 juli 2010 keurde de Vlaamse Regering het Vlaams actieplan armoedebestrijding 2010-2014 goed. Dat legt vast dat iedere minister met de hulp van een aandachtsambtenaar ‘armoedebestrijding’ in de gaten houdt welke consequenties zijn beleid heeft op het vlak van armoede. Nieuwe regelgeving wordt daarom voortaan ook onderworpen aan een armoedetoets.

Voor wat betreft Energie werd in het actieplan als strategische doelstelling opgenomen dat elk gezin in Vlaanderen recht heeft op toegang tot betaalbare energie en op maat wordt ondersteund om energiebesparing in de woning te realiseren. Volgende operationele doelstellingen moeten hiertoe bijdragen:

- energiebesparende maatregelen houden de energiekosten van woningen in toom, zowel bij eigenaars als bij huurders in de private en de sociale huursector;
- via sociale openbaredienstverplichtingen garanderen de leveranciers kwaliteitsvolle dienstverlening in samenwerking met een sterke regulator die hierop toeziet;
- iedereen is voldoende geïnformeerd over de mogelijke keuzes op de energiemarkt en de ondersteuningsmaatregelen op vlak van energiebesparing. Deze informatie leidt in belangrijke mate tot het gewenste gedrag.

Verder komt het Verticaal Permanent Armoedeoverleg Energie (VPAO) met vertegenwoordigers van het kabinet, de armoedesector en de administratie volgens noodzaak samen voor overleg rond het optimaliseren van sociale beschermingsmaatregelen en het uitwerken van oplossingen voor de groeiende problematiek van energiearmoede. In 2013 vond overleg met de sector armoedebestrijding rond de minimale levering aardgas en het optimaliseren van de communicatie naar wanbetalers.

2. Bijdragen tot de realisatie van de doorbraak Groen en dynamisch stedengewest van Vlaanderen in Actie

In deze beleidsbrief wordt de stand van zaken en planning gegeven van volgende sleutelprojecten van de doorbraak Groen en dynamisch stedengewest van ViA:

- *Het implementeren van de bepalingen van de richtlijn energie-efficiëntie die betrekking hebben op de gewestelijke energiebevoegdheden:* zie hoofdstuk III.2;
- *Het bevorderen van energiebesparende maatregelen om de energiekosten te beperken bij eigenaars, huurders op de private markt en sociale huurders:* zie hoofdstukken III.5 en III.6;
- *Het implementeren van de bepalingen van de richtlijn hernieuwbare energie voor wat betreft de gewestelijke energiebevoegdheden:* zie hoofdstuk III.10.1;
- *De ombouw van het bestaande distributienet naar een slim net:* zie hoofdstuk III.17;
- *De verbetering van de werking van de elektriciteits- en gasmarkt:* zie hoofdstukken III.19 en III.20;
- *Het verbeteren van de effectiviteit en efficiëntie van de bestaande sociale openbardienstverplichtingen:* zie hoofdstuk III.21.3;
- *De oprichting van het Vlaams Energiebedrijf* (link naar bevoegdheid Overheidsinvesteringen): zie hoofdstuk IV.1.3.

3. Wisselwerking met het lokale niveau

Het VEA pleegt overleg via de overlegorganen van de lopende Samenwerkingsovereenkomst, met de lokale overheden via het VVSG en met de steunpunten duurzaam bouwen in verband met:

- de voorbeeldrol van de overheden bij de realisatie van bijna-energieneutrale publieke gebouwen, zoals deze wordt geïmplementeerd in het actieplan bijna-energieneutrale gebouwen ter uitvoering van de Europese verplichting hiervoor vanaf 2019 (zie III.3.4);
- de waarborgverlening, interestsubsidie en regionalisering van het FRGE (zie III.6.1).

Het VEA heeft tijdens verschillende evenementen door het lokale niveau georganiseerd, een presentatie gegeven over bovengaanende en andere onderwerpen.

Ook andere entiteiten van de Vlaamse overheid (Departement LNE, Departement RWO, VMSW en DAR) worden op deze overlegmomenten uitgenodigd.

In 2013 werd de brochure geactualiseerd die alle subsidies en toelagen voor lokale besturen met betrekking tot energiebesparing bundelt.

De richtlijn energie-efficiëntie voorziet dat lidstaten sociale huisvestingsmaatschappijen en overheden, waaronder het regionale en lokale niveau, zullen aanmoedigen om energie-efficiëntieplannen, energiemanagement en energieprestatiecontracten te implementeren (zie III.2).

V. Bijlagen

1. Bijlage 1: Overzicht van de wijze waarop gevolg wordt gegeven aan de resoluties en moties van het Vlaams Parlement

Hieronder wordt een overzicht gegeven van de wijze waarop gevolg wordt gegeven aan de resoluties en moties van het Vlaams Parlement tijdens deze legislatuur.

Resolutie van 17 maart 2010 betreffende de injectietarieven aangerekend voor hernieuwbare energiebronnen en kwalitatieve warmte-krachtkoppelingen
--

(<http://docs.vlaamsparlement.be/docs/stukken/2009-2010/g374-3.pdf>)

Opvolging

Bij decreet van 23 december 2010 tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, werd de plicht ingevoerd voor de distributienetbeheerders om injectie van groene stroom en stroom uit WKK op het distributienet kosteloos te laten plaatsvinden. Dit decreet werd vernietigd door het Grondwettelijk Hof (arrest nr. 89/2012 van 12 juli 2012) wegens schending van de bevoegdheidsverdelende regels. De reden voor de invoering van het decreet is echter weggenomen. Doordat er nu ook injectietarieven worden aangerekend op het transportnet, is er geen discriminatie meer op dit punt tussen de decentrale producenten en de centrale producenten. In het kader van de zesde staatshervorming worden de distributietarieven geregionaliseerd zodat op termijn deze materie, wat het distributienet betreft, alsnog zo nodig door het Vlaamse Gewest kan worden geregeld. Zie III.23.

Met redenen omklede motie van 29 maart 2010 betreffende de beleidsnota Energie 2009-2014

(<http://docs.vlaamsparlement.be/docs/stukken/2009-2010/g211-6.pdf>)

Opvolging

Met de voorliggende beleidsbrief wordt een gedetailleerde stand van zaken gegeven over de uitvoering van bovenvermelde motie en worden tevens de basisopties van het Regeerakkoord en van de Beleidsnota Energie 2009-2014 verder uitgewerkt.

Actualiteitsmotie van 5 mei 2010 tot besluit van het in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over de gevolgen van het huidige subsidiesysteem voor groene stroom in Vlaanderen
--

(<http://docs.vlaamsparlement.be/docs/stukken/2009-2010/g523-2.pdf>)

Opvolging

Voor punt 1° van deze actualiteitsmotie, zie de hoofdstukken III.10 t.e.m. III.15, in het bijzonder het subhoofdstuk III.10.4. Voor de punten 2° t.e.m. 4°, zie eveneens het subhoofdstuk III.10.4.

Resolutie van 8 juli 2010 betreffende het voorbereiden van Vlaanderen op olie- en gaspieken

(<http://docs.vlaamsparlement.be/docs/stukken/2009-2010/g588-3.pdf>)

Opvolging

Wat betreft uitvoering van de Europese verordening energie-infrastructuur, zie regelgevingsagenda in bijlage.

In uitvoering van punt 1° a) van de resolutie, wordt verwezen naar de door de Europese Commissie gefinancierd studie met het overzicht van de economische en administratieve gevolgen van een substantieel hogere prijs per vat olie voor de Europese Unie: 'The macro-economic impact of high oil prices'. De studie is afgerond in 2008. Bovendien wordt ook in het kader van de ontwikkeling van beleidsondersteunende energiescenario's (Primes) die door of in opdracht van de Europese Commissie worden onderzocht, aandacht gegeven aan scenario's met hogere olieprijsen. Dit was bijvoorbeeld het geval in de impactanalyse van het klimaat- en energiepakket dat in 2008 door de Europese Commissie werd gepubliceerd.

Met betrekking tot punt 1° b) kan in eerste instantie worden verwezen naar het bovenvermelde klimaat- en energiepakket (en onderliggende studies) van de Europese Commissie van 2008 met daarin de concreet becijferde nationale broeikasgasreductiedoelstellingen en nationale hernieuwbare energiedoelstellingen om de afhankelijkheid van schaarse energiebronnen versneld af te bouwen en de sociale en economische gevolgen van een onverwacht sterke stijging van de energieprijzen te accommoderen.

Ook moet worden verwezen naar de richtlijn energie-efficiëntie waarvoor de lidstaten verplicht zijn om hierover driejaarlijks uitgebreid te rapporteren aan de Europese Commissie. Zie hoofdstuk III.2.

Wat betreft punt 2°, telkens er nieuwe prospectieve studies over de (noodzakelijk geachte) productiemiddelen en de transportinfrastructuren (Elia en Fluxys) op de Algemene Raad van de CREG worden aangemeld in uitvoering van de betreffende federale wetgeving, en er daarin geen diverse scenario's zouden worden uitgewerkt met betrekking tot de energieprijzen, zal er door de vertegenwoordiging van het Vlaams Gewest worden op aangedrongen om dat vooralsnog toch te doen.

In uitvoering van punt 3° wordt de inbreng van bovengaande elementen in het energiebeleid voor wat betreft de zaken die tot de gewestelijke energiebevoegdheden behoren, exhaustief besproken in voorliggende beleidsbrief.

Punten 4°, 5°, 6° en 7° zijn hernemingen van respectievelijk de punten 2°, 3°, 7° en 10° van de met redenen omklede motie van 12 mei 2010 betreffende de beleidsnota Energie 2009-2014 (cf. supra).

Actualiteitsmotie van 27 oktober 2010 tot besluit van het in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over het toenemend aantal gezinnen zonder verwarming en de aanpak van de energiearmoede tijdens de winter

(<http://docs.vlaamsparlement.be/docs/stukken/2010-2011/g771-2.pdf>)

Opvolging

In uitvoering van punt 1° van de resolutie heeft de Vlaamse Regering de invoering van een minimale levering van aardgas tijdens de winterperiode definitief goedgekeurd op 12 november 2010. Aanvullend en voor punt 2° wordt verwezen naar III.21.3. Voor de punten 3° t.e.m. 6° wordt verwezen naar III.4 t.e.m. III.6, III.8, III.20 en IV.1.1. In functie van het belang van oplading van de aardgasbudgetmeter (punt 6°) werd eind 2011 een folder verspreid, met specifieke aandacht voor deze problematiek.

Motie van aanbeveling van 23 december 2010 tot besluit van de in commissie besproken beleidsbrief Energie 2010-2011

(<http://docs.vlaamsparlement.be/docs/stukken/2010-2011/g776-5.pdf>)

Opvolging

Met de hier voorliggende beleidsbrief wordt een gedetailleerde stand van zaken gegeven over de uitvoering van bovenvermelde motie en worden tevens de basisopties van het Regeerakkoord en van de Beleidsnota Energie 2009-2014 verder uitgewerkt.

Punten 1°, 2° en 7° van deze motie zijn hernemingen van respectievelijk de punten 1°, 2° en 9° van de met redenen omklede motie van 12 mei 2010 betreffende de beleidsnota Energie 2009-2014 (cf. supra).

Voor punt 4°, zie ook de actualiteitsmotie van 2 mei 2010 over de gevolgen van het subsidiesysteem voor groene stroom in Vlaanderen (cf. supra).

Resolutie van 19 januari 2011 betreffende de bestrijding van energiearmoede

(<http://docs.vlaamsparlement.be/docs/stukken/2010-2011/g738-3.pdf>)

Opvolging

Voor punt 4°, zie III 21.3. In uitvoering van punt 5° werd de SERVICE-check van de VREG uitgewerkt, zie III.20. Voor punt 7°, zie III.21.2. Voor punt 8° wordt verwezen naar II.3 en III.17.

2. Bijlage 2: Rapportering over de opvolging van de Rekenhofaanbevelingen voor de beleidsbrief Energie

Rekenhofrapport Gemeentelijke samenwerkingsovereenkomsten

1. De administratie en de ministers moeten de voorwaarden van de samenwerkingsovereenkomsten volledig doen toepassen, opdat de gemeenten de beoogde milieuprestaties ook daadwerkelijk realiseren.

Opvolging: De lopende samenwerkingsovereenkomst is uitdovend zodat deze aanbeveling zonder voorwerp is geworden.

2. De Vlaamse overheid dient te overwegen in de modaliteiten van de subsidiëring meer incentive in te bouwen die stimuleren tot meer ambitieuze milieudoelstellingen in functie van het Vlaamse en Europese milieubeleid inzake energie.

Opvolging: Idem als boven.

3. De Vlaamse overheid moet ervoor zorgen dat voldoende gedetailleerde en relevante data over de uitgevoerde activiteiten, het energiegebruik en de duurzame energieproductie beschikbaar zijn, opdat het zijn beleidsinstrument samenwerkingsovereenkomst op gefundeerde wijze kan evalueren en, zo nodig, bijsturen.

Opvolging: Idem als boven.

Rekenhofrapport Energiefonds: Systeemgericht onderzoek

1. Het VEA moet de ontvangsten en uitgaven van het Energiefonds boekhoudkundig en begrotingstechnisch correct aanrekenen.

Opvolging: In het verleden werden de ontvangsten en uitgaven aangerekend op een onverdeelde ESR-code. Met de invoering van het Rekendecreet worden deze aangerekend op de correcte verdeelde ESR-codes.

2. Het VEA dient na te gaan welke maatregelen vereist zijn om een eventuele nieuwe structurele achterstand in de afhandeling van de handhavingsprocedures na 2013 te vermijden, rekening houdend met de impact van decretale bijstellingen van de energieprestatieregelgeving, zoals de voorafberekening van de EPB-eisen.

Opvolging: In opvolging van de decretaal verplichte tweejaarlijkse evaluatie van de EPB-regelgeving werden maatregelen genomen om een nieuwe structurele achterstand in de afhandeling van de handhavingsprocedures te vermijden. De handhaving wordt structureel versterkt en ingebouwd in de processen van het VEA.

3. Het VEA moet de procesbeschrijvingen over de handhavingsprocedure vervolledigen en de controleprocedures verder informatiseren.

Opvolging: De komende jaren zullen de procesbeschrijvingen worden vervolledigd. De controleprocedures zullen met de beschikbare middelen zo goed mogelijk worden geïnformatiseerd.

4. Het VEA moet de controles ter plaatse op een waarheidsgetrouwe rapportering over de EPB-eisen versterken.

Opvolging: Zie aanbeveling 2.

5. Het Departement LNE dient na te gaan hoe het de boetevorderingen comptabel kan opvolgen met behulp van het boekhoudsysteem van de Vlaamse overheid.

Opvolging: Het Departement LNE kan ten allen tijde op basis van de vorderingen- en ontvangstenrapporten uit het boekhoudsysteem OraFin de staat van de vorderingen in de boetedossiers en het verloop van de eventuele aanmaningscyclus perfect opvolgen.

6. Het VEA dient na te gaan hoe het nalatige gemeenten effectief kan aansporen de stedenbouwkundige gegevens maandelijks door te sturen.

Opvolging: Het aantal gemeenten dat de stedenbouwkundige gegevens niet regelmatig doorstuurt, is eerder beperkt. In 2012 hebben 10 van de 308 gemeenten slechts 1 of 2 keer de stedenbouwkundige gegevens doorgestuurd, 2 gemeenten stuurden niets door. Vooral de invoering van de digitale bouwaanvraag biedt een opportuniteit om dit proces te optimaliseren. Het project van de digitale bouwaanvraag wordt in deze context dan ook van nabij opgevolgd door het VEA.

7. Het VEA dient het rechtmatigheidsonderzoek van subsidiedossiers te optimaliseren, o.m. door een aangepaste controlemethodiek en de opmaak van controleverslagen.

Opvolging: Gelet op het beperkt aantal facultatieve subsidiedossiers dat het VEA jaarlijks beheert, is het niet efficiënt om hiervoor een agentschapsspecifieke controlemethodiek uit te werken. Het agentschap zal hiervoor de nieuwe algemene subsidieregels en controlemethodieken toepassen die de Vlaamse Regering voorziet in te voeren voor gans de Vlaamse overheid vanaf 2014.

8. Het VEA moet controleren of subsidiebegunstigden die verplicht zijn de regelgeving inzake overheidsopdrachten toe te passen, dit ook daadwerkelijk doen.

Opvolging: De aanbeveling heeft betrekking op de subsidiedossiers van sociale verhuurkantoren. Deze sociale verhuurkantoren zijn onderworpen aan een erkenningsregeling die buiten de processen van het VEA valt. Zij zijn voor hun algemene werking gehouden aan het naleven van de wetgeving op de overheidsopdrachten. Het VEA achtte het dan ook niet efficiënt om in het kader van deze tijdelijke subsidieregeling een parallelle controleprocedure op de naleving van de wetgeving op de overheidsopdrachten op te zetten.

3. Bijlage 3: Regelgevingsagenda 2014

De wetgeving op het gebied van energie is gebundeld, gecoördineerd en intussen ook aangevuld via het Energiedecreet van 8 mei 2009 en het Energiebesluit van 19 november 2010. Op 1 januari 2011 traden deze in werking.

De regelgevingsagenda 2014 wordt opgemaakt conform de door de dienst Wetsmatiging vastgestelde methodiek en sjabloon.

Een uittreksel van de regelgevingsagenda volgt hieronder.

Ondergaande is een uittreksel uit de regelgevingsagenda met informatie aangevuld tot op 18/09/2013.

Meer actuele en meer uitgebreide informatie over deze initiatieven kunt u te allen tijde raadplegen in de regelgevingsagenda op www.regelgevingsagenda.bestuurszaken.be

Omzetting EPBD-richtlijn (wijziging Energiebesluit m.b.t. definitie bijna-energieneutraal, verstrengingspad EPB-eisen tot 2021, EPB-eisen in andere specifieke bestemmingen en invulling systeemeisen)

Status van het initiatief: Lopen

1ste principiële goedkeuring	2de principiële goedkeuring	Definitieve goedkeuring	Parlementaire behandeling	Bekrachtiging Vlaamse Regering	Publicatie in staatsblad
19/07/2013					

Goedkeuring conceptnota Vlaamse Regering: niet ingevuld

Implementatie (uitvoeringsbesluiten: nieuw initiatief, omzendbrief, ...):

Andere:

Inwerkingtreding: na pub

Aanpassing openbare dienstverplichtingen netbeheerders

Status van het initiatief: Lopen

1ste principiële goedkeuring	2de principiële goedkeuring	Definitieve goedkeuring	Parlementaire behandeling	Bekrachtiging Vlaamse Regering	Publicatie in staatsblad
19 juli 2013	27 september 2013				

Goedkeuring conceptnota Vlaamse Regering: niet ingevuld

Implementatie (uitvoeringsbesluiten: nieuw initiatief, omzendbrief, ...):

Andere: niet ingevuld

Inwerkingtreding: 1 januari 2014

Goedkeuring technisch Reglement plaatselijk vervoernet van elektriciteit**Status van het initiatief:** uitgevoerd

1ste principiële goedkeuring	2de principiële goedkeuring	Definitieve goedkeuring	Parlementaire behandeling	Bekrachtiging Vlaamse Regering	Publicatie in staatsblad
		21 juni 2013			

Goedkeuring conceptnota Vlaamse Regering: niet ingevuld**Implementatie (uitvoeringsbesluiten: nieuw initiatief, omzendbrief, ...):****Andere:****Inwerkingtreding:****Certificatieregeling voor installateurs van hernieuwbare energiesystemen (aanpassing Energiebesluit)****Status van het initiatief:** Afgewerkt

1ste principiële goedkeuring	2de principiële goedkeuring	Definitieve goedkeuring	Parlementaire behandeling	Bekrachtiging Vlaamse Regering	Publicatie in staatsblad
25/01/2013	24/05/2013	19/07/2013			

Goedkeuring conceptnota Vlaamse Regering: niet ingevuld**Implementatie (uitvoeringsbesluiten: nieuw initiatief, omzendbrief, ...):** MB**Andere:****Inwerkingtreding:** minister**Subsidieregeling groene warmte (aanpassing Energiebesluit)****Status van het initiatief:** Afgewerkt

1ste principiële goedkeuring	2de principiële goedkeuring	Definitieve goedkeuring	Parlementaire behandeling	Bekrachtiging Vlaamse Regering	Publicatie in staatsblad
15 juli 2011	28 oktober 2011	13 september 2013			

Goedkeuring conceptnota Vlaamse Regering: niet ingevuld**Implementatie (uitvoeringsbesluiten: nieuw initiatief, omzendbrief, ...):** MB's**Andere:****Inwerkingtreding:** na publicatie BS

Samenwerkingsakkoord verordening energie-infrastructuur**Status van het initiatief:** Lopen

1ste principiële goedkeuring	2de principiële goedkeuring	Definitieve goedkeuring	Parlementaire behandeling	Bekrachtiging Vlaamse Regering	Publicatie in staatsblad

Goedkeuring conceptnota Vlaamse Regering: 14 juni 2013**Implementatie (uitvoeringsbesluiten: nieuw initiatief, omzendbrief, ...):****Andere:** niet ingevuld**Inwerkingtreding:** samenwerkingsakkoord treedt in werking vanaf het moment dat de federale en gewestelijke wetgevers hiermee hun instemming hebben betuigd**EPB-evaluatie: decreet****Status van het initiatief:** Lopen

1ste principiële goedkeuring	2de principiële goedkeuring	Definitieve goedkeuring	Parlementaire behandeling	Bekrachtiging Vlaamse Regering	Publicatie in staatsblad
19 juli 2013					

Goedkeuring conceptnota Vlaamse Regering: niet ingevuld**Implementatie (uitvoeringsbesluiten: nieuw initiatief, omzendbrief, ...):****Andere:** niet ingevuld**Inwerkingtreding:** na pub**EPB-evaluatie besluit****Status van het initiatief:** Lopen

1ste principiële goedkeuring	2de principiële goedkeuring	Definitieve goedkeuring	Parlementaire behandeling	Bekrachtiging Vlaamse Regering	Publicatie in staatsblad
19 juli 2013					

Goedkeuring conceptnota Vlaamse Regering: niet ingevuld**Implementatie (uitvoeringsbesluiten: nieuw initiatief, omzendbrief, ...):****Andere:** niet ingevuld**Inwerkingtreding:** Dit besluit treedt in werking op 1 januari 2015 met uitzondering van artikel 3 tot artikel 5 die in werking treden op de datum van bekendmaking in het Belgisch Staatsblad

Herstructurering takenpakket VREG**Status van het initiatief:** Lopend

1ste principiële goedkeuring	2de principiële goedkeuring	Definitieve goedkeuring	Parlementaire behandeling	Bekrachtiging Vlaamse Regering	Publicatie in staatsblad
6 september 2013					

Goedkeuring conceptnota Vlaamse Regering: niet ingevuld**Implementatie (uitvoeringsbesluiten: nieuw initiatief, omzendbrief, ...):****Andere:** niet ingevuld**Inwerkingtreding:** begin 2014**Omzetting richtlijn energie-efficiëntie****Status van het initiatief:** In voorbereiding

1ste principiële goedkeuring	2de principiële goedkeuring	Definitieve goedkeuring	Parlementaire behandeling	Bekrachtiging Vlaamse Regering	Publicatie in staatsblad

Goedkeuring conceptnota Vlaamse Regering: niet ingevuld**Implementatie (uitvoeringsbesluiten: nieuw initiatief, omzendbrief, ...):****Andere:** niet ingevuld**Inwerkingtreding:** deadline omzetting = 5 juni 2014**Aansprakelijkheid van netbeheerders (Energiedecreet)****Status van het initiatief:** Lopend

1ste principiële goedkeuring	2de principiële goedkeuring	Definitieve goedkeuring	Parlementaire behandeling	Bekrachtiging Vlaamse Regering	Publicatie in staatsblad
21/06/2013	19/07/2013				

Goedkeuring conceptnota Vlaamse Regering: niet ingevuld**Implementatie (uitvoeringsbesluiten: nieuw initiatief, omzendbrief, ...):****Andere:****Inwerkingtreding:** ?

Evaluatie EPC-regelgeving**Status van het initiatief:** In voorbereiding

1ste principiële goedkeuring	2de principiële goedkeuring	Definitieve goedkeuring	Parlementaire behandeling	Bekrachtiging Vlaamse Regering	Publicatie in staatsblad

Goedkeuring conceptnota Vlaamse Regering: niet ingevuld**Implementatie (uitvoeringsbesluiten: nieuw initiatief, omzendbrief, ...):****Andere:****Inwerkingtreding:** -**Actualisatie Technisch Reglement elektriciteit en gas****Status van het initiatief:** Afgewerkt

1ste principiële goedkeuring	2de principiële goedkeuring	Definitieve goedkeuring	Parlementaire behandeling	Bekrachtiging Vlaamse Regering	Publicatie in staatsblad
		25/05/2012			14/11/2012

Goedkeuring conceptnota Vlaamse Regering: niet ingevuld**Implementatie (uitvoeringsbesluiten: nieuw initiatief, omzendbrief, ...):****Andere:****Inwerkingtreding:** 24/11/2012**Integratie Elektriciteitswet van 10 maart 1925 in het Energiedecreet****Status van het initiatief:** Afgewerkt

1ste principiële goedkeuring	2de principiële goedkeuring	Definitieve goedkeuring	Parlementaire behandeling	Bekrachtiging Vlaamse Regering	Publicatie in staatsblad
9/19/2011	10/28/2011	12/8/2011	1/12/2012	3/16/2012	

Goedkeuring conceptnota Vlaamse Regering: niet ingevuld**Implementatie (uitvoeringsbesluiten: nieuw initiatief, omzendbrief, ...):****Andere:****Inwerkingtreding:** deels op 12/04/2012 & deels op 01/07/2012

Wijziging van de energieprestatieregelgeving: minimumaandeel hernieuwbare energie in gebouwen**Status van het initiatief:** Afgewerkt

1ste principiële goedkeuring	2de principiële goedkeuring	Definitieve goedkeuring	Parlementaire behandeling	Bekrachtiging Vlaamse Regering	Publicatie in staatsblad
27/04/2012	13/07/2012	28/09/2012			

Goedkeuring conceptnota Vlaamse Regering: niet ingevuld**Implementatie (uitvoeringsbesluiten: nieuw initiatief, omzendbrief, ...):****Andere:****Inwerkingtreding:****Hervorming groenestroomcertificatensysteem: implementatie evaluatie door aanpassing Energiebesluit****Status van het initiatief:** Afgewerkt

1ste principiële goedkeuring	2de principiële goedkeuring	Definitieve goedkeuring	Parlementaire behandeling	Bekrachtiging Vlaamse Regering	Publicatie in staatsblad
14/09/2012	19/10/2012 + 9/11/2012	21/12/2012			31/12/2012

Goedkeuring conceptnota Vlaamse Regering: niet ingevuld**Implementatie (uitvoeringsbesluiten: nieuw initiatief, omzendbrief, ...):****Andere:****Inwerkingtreding:** 31/12/2012**Evaluatie Sociale ODV (aanpassing Energiebesluit)****Status van het initiatief:** Afgewerkt

1ste principiële goedkeuring	2de principiële goedkeuring	Definitieve goedkeuring	Parlementaire behandeling	Bekrachtiging Vlaamse Regering	Publicatie in staatsblad
01/06/2012	20/07/2012	07/09/2012			16/10/2012

Goedkeuring conceptnota Vlaamse Regering: niet ingevuld**Implementatie (uitvoeringsbesluiten: nieuw initiatief, omzendbrief, ...):****Andere:****Inwerkingtreding:** 26/10/2012